

LIONS

Kråkerøy Guide

2022

3. årgang

Utgitt av:
LIONS CLUB KRÅKERØY

Viktige telefoner:

**Brann 110 • Politi 112 • Ambulanse 113
Legevakt 116117 • Taxi 02600**

VELKOMMEN TIL VAKTAPOTEKET I FREDRIKSTAD

APOTEK 1 HELSEHUSET

Velkommen innom hos oss for gode råd og litt ekstra service til de som trenger det. Vi har åpent alle dager hele året.

VI TILBYR:

- + Kort ventetid når du henter ut resepten din
- + Stort utvalg av reseptfrie legemidler
- + Bredt sortiment av hygiene- og velværeprodukter
- + Alltid gode tilbud

Husk at du kan reservere varene dine på nett og hente hos oss innen en time!

 APOTEK 1

Vår kunnskap - din trygghet

Apotek 1 Helsehuset Fredrikstad Jens Wilhelmsensgate 1. Tlf.: 69 00 24 00

Åpningstider: mandag-fredag: 08.30-19 og lørdag: 10-17, søndag: 17-19

INNHOOLD

Til dere som bor, eller har hytte på Kråkerøy	7
Velkommen til Kåkerøy, og velkommen til Fredrikstad	10
Informasjon om Lions Club Kråkerøy	12
Grasrotandelen	13
Kråkerøy historielag	17
Søppel i Kråkerøys skjærgård	18
Kart over kommunale avfallsstasjoner i Kråkerøy-skjærgården	21
Lions Club Kråkerøy støtter humanitært arbeid, kultur og miljø	22
Søsterøyene	25
Øst Politidistrikt informerer	32
Ferdsl på sjøen – lover og regler	34
Sjømerkesystemet	35
Fritidsfiske i Oslofjorden	36
Kjør kollektivt – buss og tog	41
Enhuskilen badested og camping	42
Hva Enhus Bad kunne blitt	46
Historien om AS J. Bertelsen Mek. Verksted	50
Da tyskerne kom til Femdal	54
Dramatisk hendelse på Femdal ST. Hansaften i 1945	57
Kråkerøy kirke	62
Sudoku oppgaver	64
Lions sommerkryssord	65
Hytterrenovasjon – kildesortering	66
Returpunkter glass- og metallemballasje	67
Vannrestriksjoner i Fredrikstad om sommeren	68
Parkering – Byfergene	69
Vind og vær langs kysten	70
Løsning Kryssord og Sudoku	73
Oversikt over annonsørene	83

Forsidefoto: Erik Heidenberg
Design og trykk: Møklegaards Trykkeri AS

Lions Norge sin hjemmeside: <https://www.lions.no/>
Facebook: Lions Club Kråkerøy
Hjemmeside: <http://www.lions.no/club/show/Kråkerøy/388>
E-post: einar.oien@hotmail.com

Norsk kvalitet siden 1950

Sigdal kjøkken et symbol på norske håndverkstradisjoner, norske kvalitetsstandarder, og ikke minst norske idealer om kortreiste produkter. Kom innom vår butikk i Fredrikstad og bli inspirert.

Vi tilbyr totalpakker med alle type håndverkere. Overlat hele jobben til oss og vi garanterer deg en effektiv fremdrift.
Velkommen til Sigdal!

STUDIO SIGDAL

Mosseveien 43. Fredrikstad. Tlf. 69 36 72 20.
www.sigdal-fredrikstad.no

BESTILL PÅ NETT OG HENT
FRAKTFRI I BUTIKK!

WWW.SPORTMANN.NO

ADIDAS
ARKK
ASFVLT
BIRKENSTOCK
BLEND
BJÖRN BORG
DIDRIKSONS
FILA
HELLY HANSEN
HUMMEL
JDY
KAFFE
KARI TRAA
KASTEL
LEVI'S
LACOSTE
NOISY MAY
PUMA
REDHILL
SUPERDRY
SOLID
ONLY & SONS
SWIX
TWENTY FOUR
TOMMY HILFGER
ULVANG
U.S. POLO
UMBRO
VIKING

Finse anorakk

699

Ordinær 1399

**SPORT
mann**

Merkevarer til en klart bedre nettpri!

DIKEVEIEN 35

Man-fre: 10:00 - 18:00

Lør: (10:00 - 16:00)

TLF: 69 39 85 39

Til dere som bor, eller har hytte på Kråkerøy!

Årets Lions Kråkerøy Guide blir 3. årgang og den deles igjen ut gratis til alle på Kråkerøy, - både til fastboende og til de som har hytter. I hefte er det samlet artikler og informasjon som vi håper kan være til nytte og interesse, og som kanskje også bidrar til å spre litt kunnskap og kjennskap til øya vår, både hvordan det er i dag, og hvordan det var.

I det redaksjonelle stoffet prøver vi å få fram historier fra Kråkerøy og nærområdene med ulike temaer og fra forskjellige tidsperioder. Det er mye interessant som skrives, og er skrevet, om Kråkerøy og vi prøver å få med historier fra både fortid og nåtid.

Også i år er det tatt med en del informasjon og nyttig stoff fra Fredrikstad kommune, litt om lover og regler og fra politiet, slik at heftet også kanskje vil kunne fungere som et «oppslagsverk» med forhåpentligvis nyttig stoff.

Lions International som Lions Club Kråkerøy er en del av, er verdens største humanitære organisasjon drevet på frivillig basis og fundamentet i organisasjonen er de lokale klubbene med sine aktiviteter i nærområdet. Men Lions internasjonale hjelpearbeid støtter prosjekter innenfor helse og utdanning mange steder i verden, og det gis betydelige bidrag til ren akutt nødhjelp som følge av krig, naturkatastrofer eller store ulykker. 2021 har vært et år hvor miljøkatastrofer og konsekvenser av korona pandemien har bidratt til at behovet for å hjelpe har vært stort og med grusomhetene som nå skjer i Ukraina, vil behovet framover bli enda større.

For at vi i Lions Club Kråkerøy skal kunne hjelpe andre er vi avhengig av å få inn midler, og Lions Kråkerøy Guide har gjennom annonsene nå blitt en viktig inntektskilde for vårt arbeid med å hjelpe andre.

Annonsørene er viktige og vi oppfordrer leserne av Lions Kråkerøy Guide til å benytte seg av våre annonsørers tjenester!

Vi vil samtidig også rette en takk til alle som bidrar med bilder, artikler og stoff. Uten gode hjelpere ville vi ikke klart å lage Lions Kråkerøy Guide!

Vi ønsker alle en riktig god Kråkerøy sommer i 2022.

Tore Skaaden

President Lions Club Kråkerøy

Kvalitet er vårt viktigste varemerke, og vi er ikke fornøyd før du er fornøyd.

Velger du oss, velger du trygghet!

Skade og Lakk AS

Smørbøttaveien 7,
1617 Fredrikstad
Telefon 69 39 64 40

www.skadeoglakk.no

UTVENDIG RENHOLD

- Rene vinduer/puss utvendig
- Fasadevask - husvask
- Vask av hustak - mose m.m.
- Vask av solcellepanel
- Vask av belegningsstein
- Vask/rens av takrenner

Vi utfører også maleroppdrag.
RING OSS FOR TILBUD!

41 33 05 32

E-post: meyersvaskeservice@online.no
www.meyersvaskeservice.no

Følg oss på
Facebook

Velkommen til Kråkerøy, og velkommen til Fredrikstad!

Fredrikstad er en kommune i forandring. Det siste året har vi vokst med nesten 1000 innbyggere. Vi nærmer oss 84.000 innbyggere og er med det Norges tiende mest folkerike kommune. Samtidig er vi blant landets fem største byområder (Fredrikstad/Sarpsborg anses å være ett byområde). Den kraftige veksten setter tydelige spor i Fredrikstad by. Byen utvider seg og områder som tidligere lå utenfor byen, er i ferd med å vokse sammen med by-kjernen. Eksempler er Kråkerøy og Gressvik. Framveksten av nye bolig- og handelsområder på Værste-området og langs Vesterelven er i ferd med å gjøre gamle kommunesentra til nye bydeler. Denne veksten er spennende og ønsket, men den krever også at vi er bevisste i forhold til hva slags kommune vi ønsker å være i framtiden.

I Fredrikstad er målet at vi skal bygge en by som er hyggelig å oppholde seg i, både for menneskene som bor her, og for de som besøker oss. Det som tidligere var byutvikling med bilen i sentrum, er i dag byutvikling med mennesket i sentrum. Gratis ferge, satsing på sykkelveier, bilfrie torg, etc, er tiltak som skal gjøre det å besøke Fredrikstad til en god opplevelse.

Men Fredrikstad er mye mer enn by-sentrum. Fredrikstad er også det fantastiske omlandet Borge, Rolvsøy, Kråkerøy og Onsøy. Vi er en by-kommune, men vi er jammen også en friluftskommune og jordbrukskommune. Ikke minst er vi en «hyttekommune». Vi har faktisk flest kysthytter i hele landet.

Det er ikke rart, for fra naturens side ligger det meste til rette for å nyte fine dager ved sjøen på Kråkerøy. Statistikken viser at sjansen for å oppleve regnværsdager er mindre her enn andre steder i landet. Faktisk ligger været i området helt i Norgestoppen når det kommer til antall soltimer pr år. Dermed passer det også bra at vi på Kråkerøy har lang kystlinje og mange øyer til fri disposisjon. Her har vi strender og utallige glattskurte svaberg.

I Fredrikstad har vi mye å tilby, nettopp det tror jeg er mye av grunnen til at vi er Norges største kysthyttekommune.

Med det vil jeg få ønske dere alle en riktig god sommer på Kråkerøy og i Fredrikstad i 2022. Håper vi sees igjen til neste år!

Med vennlig hilsen

Siri Martinsen
ordfører

Velkommen til **Byggmester T. O. Fjeld**

Går dere med planer om å bygge nytt eller gjøre noe på eksisterende, vi i Idehus hjelper dere med deres planer og bistår i hele byggefasen. Kontakt oss for en hyggelig byggeprat!

Bestill gratis hus- eller hyttekatalog

Tlf 908 24 696

byggmester@tofjeld.no

Byggmester

T.O.FJELD

IdeHUS
BYGGER PÅ GODE IDÉER

Informasjon om Lions Club Kråkerøy

Lions Club Kråkerøy er medlem av Lions International, en frivillig humanitær organisasjon med 1,4 millioner medlemmer i over 100 land. I Norge er det over 10.000 medlemmer.

Vi liker å kalle oss "Gode venner som hjelper andre". Et medlemskap i Lions innebærer et aktivt engasjement for å hjelpe andre. Det skal gi mulighet til personlig utvikling og inspirasjon. Lions er politisk og religiøst nøytrale, og har et felles verdigrunnlag og felles mål.

For oss er det viktig at innsamlede penger går til hjelpearbeid og ikke til administrasjon. Utgifter til drift av klubb og organisasjonen dekkes av medlemskontingenten.

Vi i Lions Club Kråkerøy er en gjeng engasjerte kvinner og menn som ønsker å gi noe av oss selv til lokalsamfunnet, og til viktige nasjonale og internasjonale formål. Lojalitet, ærlighet og vennskap er viktig, men mest av alt handler det om å være et medmenneske for hverandre, og i samfunnet!

Et motto for oss er «Vi ønsker å stå til tjeneste»

**ØNSKER DU Å STØTTE OSS, ELLER KANSKJE DU ØNSKER Å
BLI MEDLEM HOS OSS ELLER EN LIONS KLUBB DER DU BOR?**

Ta gjerne kontakt med en av våre medlemmer,
eller se på Facebook og våre web-sider.

Lions Norge: <https://www.lions.no/>

Facebook: Lions Club Kråkerøy

Hjemmeside: <http://www.lions.no/club/show/Kråkerøy/388>

E-post: einar.oien@hotmail.com

LITT OM KLUBBEN

Lions Club Kråkerøy er en åpen klubb (ikke losje) som ønsker å tiltrekke seg samfunnsbevisste og engasjerte mennesker som kan gi noe av sin tid til dette viktige arbeidet. Noen fakta om klubben:

- Ble etablert 17. april 1973.
- 32 aktive kvinner og menn.
- Kontingenten på kr 1200,- går til kontingenter for Lions Norge og Lions Int., samt driften av klubben og dekning av møtekostnader.
- Klubbmøte andre tirsdag i måneden på klubbhuset til Kråkerøy Idrettslag.
- 10 klubbmøter i året (ikke juli og august). Et typisk klubbmøte:
 - Formell del hvor klubbsaker blir behandlet.
 - Underholdning: Ofte med ekstern foredragsholder om et interessant tema, kulturinnslag eller et eksternt bedriftsbesøk.
- Uformell del med bespisning og sosialt samvær.

VIKTIGE MÅL FOR KLUBBEN:

- Medlemskap innebærer et aktivt engasjement til hjelp for andre.
- Ha et tydelig miljøengasjement.
- Lions skal være åpen for alle samfunnsbevisste mennesker
- Å utvikle klubbens indre liv for medlemmenes trivsel, og at klubben også skal være attraktiv og tiltrekke seg nye medlemmer.
- Gi mulighet til personlig utvikling og inspirasjon i et miljø preget av vennskap og godt kameratskap.

INNTEKTER:

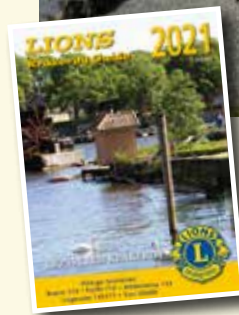
Vi trenger inntekter or å kunne bidra.

Hytteinspeksjon på Kråkerøy og salg av annonser til Lions Kråkerøy Guide er klubbens viktigste inntektskilder.

Vi inspiserer ca. 240 hytter på Kråkerøy og Kjøkøy fra oktober til april.

Vi ønsker at flere hytteeiere vil benytte seg av vår hytteinspeksjon.

Lions Kråkerøy Guide deles ut gratis til alle husstander og hytteeiere på Kråkerøy, til sammen ca. 5000 eksemplarer.

ANDRE AKTIVITETER SOM GIR INNTEKTER:

- Julelotteri sammen med øvrige Lions klubber i Fredrikstad
- Årlig landsomfattende tulipanaksjon til støtte for arbeid mot narkotika
- Røde Fjær innsamlingsaksjon
- Grasrotandelen fra Norsk Tipping

Viktig - Alle innsamlede midler går uavkortet til våre formål!

LIONS CLUB KRÅKERØY STØTTER MANGE ULIKE FORMÅL

På Kråkerøy har vi gjennom mange år støttet aktiviteter i ulike lag og foreninger

- Støtter idrettslag på Kråkerøy i deres arbeid for barn og ungdom
- Tilbyr skolene å delta på First Lego League, tegnekonkurranse og «Mitt Valg». «Mitt Valg» er et Lions program for utvikling av et godt læringsmiljø og det benyttes både i barnehager og i grunnskolen
- Gir støtte til annet ungdomsarbeid og lag og foreninger på Kråkerøy
- Støtter arbeid for natur og miljø
- Setter opp krakker og sitte/spiseplasser på mange steder på Kråkerøy hvor folk går på tur, og særlig på fine utsiktspunkter
- Arrangerer tilstelninger for eldre.

Vi støtter ulike prosjekter i Norge sammen med andre Lions-klubber

- Ridderrennet
- Lions førerhundskole
- Prosjekter igangsatt på midler fra Lions Røde Fjær aksjonene
- Prosjekter mot rus gjennom Lions Tulipan aksjon.

Internasjonalt gjennom mange år

- Bygget flere skolehus på ungdomsskole i Zimbabwe i samarbeid med Chivi Foundation, Fredrikstad
- Boret etter vann og investert og installert i maismølle på barne-skolen i Zimbabwe
- Gitt støtte til vanntanker og vann-tanker og skolemateriell i Tumaini, Kenya
- Driftsstøtte til helsesenter i Malawi
- Bidratt ved katastrofer i ulike deler av verden gjennom Lions Int. katastrofefond.

SEILSKUTA NAJADEN

Et eksempel på et helt annen type prosjekt er samarbeidet vi har med seilskuten Najaden på Isegran. Her gir vi støtte til aktiviteter for barn og unge.

De har omvisning på skuta for skoleklasser, og gir informasjon om sjøliv og sjøveit.

ARBEIDER FOR ET BEDRE MILJØ

Lions Club Kråkerøy har årlige strandryddingsaksjoner på Kråkerøy. De kan utføres som en aktivitet for medlemmene, men vi engasjerer også idrettslag og skoleklasser som deltar i aksjonene. Dette er viktig både for å få et renere miljø, men også for å skape en bevisstgjøring om miljøproblemet blant barn og unge.

Se egen artikkel om Lions Club Kråkerøys miljøarbeid.

ENGASJEMENT FOR Å BEVARE PYNTEN FOR ALLMENNHETEN!

Pynten på Langøya brukes av Fredrikstad kommune til skolevirksomhet, men det er også et mye brukt sted for rekreasjon, særlig d blant lokalbefolkningen.

Da stedet sommeren 2020 stod i fare for å kunne bli solgt til private, engasjerte Lions Club Kråkerøy seg i at Pynten framover også skal være tilgjengelig for allmennheten.

LIONS CLUB KRÅKERØY

STØTT OSS MED DIN GRASROTANDEL!

Grasrotandelen gir deg som spiller mulighet til å bestemme hvem som skal motta noe av overskuddet til Norsk Tipping. Hver gang du spiller kan du velge å støtte det laget eller foreningen du mener fortjener det mest.

Vi oppfordrer deg til å støtte oss i LIONS CLUB KRÅKERØY.

32774984233779

Du kan bli grasrotgiver på en av følgende måter:

- Hos kommisjonæren
- Mobilspill
- Norsk Tipping sine nettsider
- SMS, send Grasrotandelen 984233779 til 60000

KRÅKERØY HISTORIELAG

TEKST OG BILDE: INGER-TORILL SOLBERG, LEDER AV KRÅKERØY HISTORIELAG

ER DU INTERESSERT I LOKALHISTORIE?

I så fall er du hjertelig velkommen til våre medlemsmøter som holder til på klubbhuset til KIL. En onsdag i måneden møtes vi her til interessante foredragsholdere, kaffe, julekake og hyggelig prat.

Kråkerøy Historielag ble etablert i 1978 og har tatt for seg mange viktige oppgaver.

De første årene var det en utstrakt dugnad I Ødegårdskilen, der det gamle strandsitterstua etter historiefortelleren Alfred Jensen ble gjenreist i 1982. Den ble i mange år benyttet til vårstevne Kristi himmelfarts dag. Senere var flittige medlemmer med på å flytte Drengestua fra Lille Enhus til Femdal. Denne stua har vi bruksrett til og vi har siden hatt vårt vårstevne her. Medlemmene har med egen kaffe – mens «bakstekjerringa» sørger for nybakt brød fra

den gammeldagse stenovnen. I mange år drev vi med slektsgransking i Minemagasinet på Isegran. Siden 2013 har historielaget utgitt side egen årbok. I 2021 fikk den endelig navnet «Blomsterøya». Her tar vi vare på gammel lokalhistorie, som eller kunne gått tapt.

Hver sommer har vi en bli-kjent vandring på øya vår. «Formålet med foreningen er å øke bevisstheten og kunnskapen om den lokalhistoriske arven, i første rekke i vårt distrikt. Dette kan knyttes til natur og miljø, mennesker liv, virke og hendelser som skal formidles på arrangementer eller publikasjoner», som det sies paragraf 1 i Vedtektene.

Kråkerøy Historielag har 181 medlemmer og har hittil utnevnt 3 æresmedlemmer. Vi ønsker oss stadig nye medlemmer. Også medlemmer som kan tenke seg å gå inn i styrearbeid og har en viss datakunnskap. Kråkerøy Historielag er medlem av Østfold Historielag og Landslaget for lokalhistorie.

**På vår hjemmeside;
Kraakeroyhistorielag.no
eller på Facebook
kan du lese mer om oss.**

*Historielaget holder sitt
vårstevne i drengestua på
Femdal.*

Søppelproblemet i Kråkerøys skjærgård – Status nå

TEKST OG FOTO: TORE SKAADEN

Ødeleggelse av miljøet blir sannsynligvis en av de store truslene for livet på jorda. Havet er spesielt sårbart og i vårt nærområde Oslofjorden ser vi at tilstanden ikke bra, og at fuglelivet og livet i sjøen er alvorlig truet. Årsakene er mange og sammensatte, - forurensning, hard beskatning av fiskebestanden, klimaendringer og innvandring av nye og uønskede marine arter. Lions International ser at en innsats for et bedre miljø blir en stadig viktigere del av et humanitært arbeid. Og her vil Lions Club Kråkerøy bidra!

På Kråkerøy har vi en flott skjærgård med fisk i sjøen og et rikt fugleliv vi må ta vare på og vår klubbs bidrag for bedre miljø er å rydde strendene for plast og annen søppel. Plast er et av de store problemene i sjøen og vi har vel alle sett bildene av hval og fisk med magesekken full av plast. I volum er 80 – 90 % av det vi har samlet inn ulike typer plastmaterialer.

Vi har som mål å gjennomføre årlige strandryddinger, og flere aksjoner er gjennomført, men dessverre har aksjonene de siste to årene også blitt påvirket av korona. Vi ser nå lysere på det og har i år planlagt en ny ryddeaksjon 2. april, også denne gang i nært samarbeid med Kystlotteriet og Fredrikstad kommune som bidrar med materiell til ryddingen, og henter avfallet som samles inn. Denne aksjonen blir

Sundet mellom Randholmen og Tjeldholmen er typisk for kystsonen på Kråkerøy. Det lett å skjønne hva det betyr for fugl og fisk at slike områder holdes fritt for søppel.

også i samarbeid med Lions Club Fredrikstad. Vi prøver å få med barn og unge på våre ryddeaksjoner. Viktig selvfølgelig at søppel blir fjernet, men kanskje like viktig er å skape en bevisstgjøring rundt marin forsøpling. Mange av de som har vært med, blir overrasket når de får se og føle på hvor stort problemet virkelig er.

HVORDAN ER SÅ TILSTANDEN I KRÅKERØY SKJÆRGÅRDEN NÅ?

Vårt inntrykk er at det blir noe bedre, - vi finner gradvis mindre søppel når vi kommer tilbake

Resultat etter ryddeaksjon på Randholmen/Tjeldholmen.

og skal rydde et område, som vi har ryddet tidligere. Det skyldes nok både ryddeaksjonene og at folk generelt har blitt flinke til å ta med seg søppel de finner når de er på tur. Og kanskje er det også noe mindre tilførsel av ny søppel? For eksempel fylte vi 40 sekker søppel ved en ryddeaksjon på Treskjær i 2019. Året etter ble det 15 sekker. Det er 2 år siden vi ryddet der og anslår etter en nylig befaring at det maksimum vil være 10 sekker der nå. På Randholmen/Tjeldholmen hadde vi en stor ryddeaksjon i 2018 med ca. 140 personer som deltok, - fra skolen, Kråkerøy idrettslag og vår klubb. 64

sekker ble innsamlet. Når vi går i de samme områdene nå, er det fremdeles mye søppel, men av det vi kan se må mengden være betydelig mindre.

HVIS MENGDEN SØPPEL I STRANDSONEN ER REDUSERT – ER FAREN OVER?

Nei, faren er ikke over! Volumet kan ha gått ned i vårt område, men det er mye plast igjen i havet og mye nytt tilføres. Plasten brytes gradvis ned til mindre biter, og helt ned til det som kalles mikroplast, men den forråtnet ikke, og forsvinner ikke av seg selv. Den må fysisk samles sammen og fjernes. De små bitene er sannsynligvis mer skadelige og betydningen for mennesker og dyr at mikroplast kommer inn i næringskjeden, er uklar. Bildene under viser tydelig noe av problemet. En vinterstorm i februar 2021 med springflo gjorde at store mengder siv innblandet diverse materialer og plast drev i land på stranda på Glombo brygge. Stranda var helt ren noen dager tidligere. Volumet av plast var ikke så stort, men så man nærmere på hva som lå i sivet, var det mengder av små plastbiter (kulepenn hetta gir et bilde på størrelse). Og alt dette må også fjernes når vi rydder, for det kan friste fugl og fisk som tror det er spiselig!

Stranda ved Glombo brygge etter en vinterstorm i februar 2021. Nærbilde av plastavfall.

Biter av parafinvoks (venstre) og plast pellets (høyre). Foto ikke tatt på Kråkerøy.

ANDRE TYPER UTSLIPP OG FORURENSNING AV STRANDSONEN

Vi har det siste året sett også alvorlige og akutte utslipp og forurensning fra båter. I 2021 var det ved 2 tilfeller utslipp av plast pellets og parafinvoks som fisk og fugl vil kunne oppfatte som mat. Vi har ikke sett mye pellets eller parafinvoks på våre turer i strandsonen, så det

kan se ut til at Kråkerøy ble mindre påvirket enn mange andre steder i distriktet som har fått store mengder, men noe er funnet. En del voks biter ble funnet på sydsiden av Kaholmen og litt pellets og voks på sydsiden av Randholmen og i Enhuskilen. Det kan ha vært mer, men at det har blitt plukket opp.

Vi må fortsette å rydde, og vi må også ha en beredskap som gjør at vi kan trå til når noe skjer. Og vi må tro at det nytter å rydde, og at det gradvis vil bli bedre!

Hvis noen er interessert i å delta i Kråkerøy Lions sine ryddeaksjoner er det bare å ta kontakt!

*Hvis noen kan tenke seg å sponse slik aksjoner,
- enten med penger eller mat så vi kan servere til hjelpere
som er med og rydder, så er vi takknemlige for det!*

Kart over kommunale avfallsstasjoner i Kråkerøy-skjærgården

Lions Club Kråkerøy støtter humanitært arbeid, kultur og miljø

Midler Lions Club Kråkerøy samler inn går til støtte lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Barn og unge er høyt prioritert og mange ulike formål og aktiviteter blir støttet, - som for eksempel forskjellig typer veldedig arbeid, kultur, idrett og natur. Natur og miljø får stadig større oppmerksomhet og det blir mer og mer tydelig at økende miljøproblemer utgjør en stadig større trussel for jordas befolkning både for helse og velferd og aktiviteter innenfor dette område vil nok framover ta større plass.

Koronasituasjonen har også påvirket arbeidet i organisasjoner og lag som normalt søker støtte., og i 2020-21 har det vært en nedgang i antall søknader fra lag og foreninger. Dette speiler nok at mye av aktivitetene har vært lagt ned i perioder pga. koronasituasjonen. Mange mennesker i Fredrikstad fikk problemer pga. permisjoner og arbeidsledighet og for å nå ut til noen av disse valgte vi å gi et større beløp gjennom Frelsesarmeen og Bymisjon.

Årlig gir Lions Club Kråkerøy 170.000 – 200.000 kroner til ulike formål, og fra oppstarten av klubben i 1973 er totalt samlet inn over ca. 4 millioner kroner. Justert for kroneverdi er selvfølgelig beløpet mye større. Det meste deles ut på bakgrunn av søknader som kommer til klubben direkte, men klubben er også med i prosjekter som initieres av Lions-klubber i Fredrikstad – Hvaler, og til mange aktiviteter lokalt, nasjonalt eller internasjonalt.

Korona-pandemien skapte en ny situasjon i samfunnet stor arbeidsløshet for enkelte grupper mennesker i lengre perioder. Det gjorde at mye midler ble gitt organisasjoner som hjelper de som har problemer.

I Lions er det et klart skille mellom midler som går til driften av klubben, og midler som skal gå til støtte til ulike formål. Dette betyr at innsamlede midler går uavkortet videre til de formål som blir støttet. Medlemskontingenten går til driften av klubben og til kontingent til Lions Norge og Lions International.

I 2020-21 gav Lions Club Kråkerøy kr **180 000** til ulike formål i prosjekter lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Prosjekter og aktiviteter som fikk støtte i Lions-året 2020-2021*

	Kroner bevilget
Lokale prosjekter	132300
Kråkerøy Idrettslag	25000
Kråkerøy skolekorps.....	35600
Kirkens Bymisjon	25000
Frelsesarmeen.....	25000
Forskjellig mindre aktiviteter og utbetalinger.....	12000
Kulturhuset Ekko.....	5000
Miljøaktiviteter.....	4000
Nasjonale prosjekter	23300
Camp Fjalir.....	1600
Ridderrennet	3000
Helsesportsuka i Tana	3000
Lions ungdomskonto	1500
Lions førerhundskole	3000
Lions ungdomsleir i Norge.....	3000
Narko fond, tulipankonto (Samarbeid i Fredrikstad.....	8000
Internasjonale prosjekter	24400
SOS barnebyer.....	3600
Katastrofeberedskap.....	3200
Lions øyehelseprosjekt.....	6400
De glemte barna	3200
Nordisk samarbeidsråd (NSR)	1000
Aid in meeting.....	1600
Helsesenter i Malawi.....	1000
Internasjonalt prosjekt (Lions Distrikt Østfold).....	2900
Lions Int. Foundation	1500

*I et normal år selger i tillegg Lions Club Kråkerøy lodder i Lions Julelotteri i Fredrikstad for ca. 50.000 kr. Inntektene går til lokale prosjekter i Fredrikstad distriktet.

Panasonic

NYHET

NATURLIG KRAFT EFFEKTIV OPPVARMING FLAGSHIP

HZ

- Energiklasse **A+++**
- Lavt støynivå, kun 18dB
- Høyere kapasitet enn forgjenger
- Integrert Wifi
- Holder nominell kapasitet helt ned til -25 °C
- Nytt design
- NanoeX luft rensesystem
- Vedlikeholdsvarme (+8/+15 °C)

Ta kontakt med oss for gratis befaring:

FREDRIKSTAD

www.stormelektro.no

*Den største sko-og veske
kolleksjon i byen!*

*Med vår produkt erfaring
kan vi tilby den beste service!*

Følg oss på Facebook
og Instagram
[@neonfashionaccessories](https://www.instagram.com/neonfashionaccessories)

Farmanngaten 1
1607 Fredrikstad (sentrum)
Tlf. 408 70 362

SØSTERØYENE

Øyer med en interessant historie i Ytre Hvaler nasjonalpark.

AV: TORE SKAADEN

Ytterst og øst i Oslofjorden ligger Ytre Hvaler nasjonalpark som er et unikt marint naturområde på grensen til Sverige og «Kosterhavets nationalpark». Nasjonalparken byr på vakker kyst og skjærgård, og spektakulære undervannslandskaper. Korallrevet ved Tisler er ett av de største i Europa. Landskapet er preget av de glattskurte og runde svabergene som er typisk for Hvaler og den øvrige Østfoldkysten, med granitt og gneis.

I nasjonalparken ligger Søsterøyene og Struten, som forøvrig tilhører Fredrikstad kommune, med en bergart veldig ulikt det vi forbinder med svabergene langs Oslofjorden. Ca. 4000 år etter at istiden var over og isen trakk seg tilbake i Ytre Oslofjord, dukket disse øyene opp av

havet. Her er det knudrete berg, strender med rullestein eller skarpe steiner, ekte lavastein, spisse klipper, dype kløfter, romslige grotter, og ikke minst et fantastisk fugleliv. Innimellom skarpe steiner og opprevet fjell er det små gressletter hvor man kan treffe på villsau som beiter.

Søsterøyene er et yndet reisemål for båtfolket, men pga. beliggenheten ute i havgapet er det værhardt og ilandstigning bør bare gjøres på dager med godt vær. Mange legger turen til Søndre Søster pga. "Kjerka", men Nordre Søster byr på det samme fasinerende og ganske så spektakulære landskapet. Beste stedet for landstigning her er på nordsiden hvor det er en bukt med en fin strand og greit å få lagt til med båt.

Mange har hevdet og tror at øyene er vulkanske, - er de det?

Øyer med vulkanske aner

TEKST: MARI DAHL SKOGEN

Artikkelen første gang publisert i Fredrikstad Blad i 2008.

Månelandskap. Det er værhardt på sørsiden av Søndre Søster, noe klippene bærer preg av. Saltkrystallene har sørget for et forrevent landskap, hevder geograf Per Kristian Hansen (Foto: Kent Inge Olsen)

Marit Dahl Skogen (Fredrikstad Blad) besøkte Søndre Søster sammen med geograf Per Kristian Hansen og her forteller Hansen historien om øyenes interessante geologiske historie.

Det er ikke mye østfoldsk over dette her, sier Hansen der han sitter på kanten av en bratt fjellskrent på Søndre Søster og kikker i retning “Kjerka”, grotten som befinner seg i bergveggen et stykke til høyre.

Han er ikke den første som har tenkt den tanken. Med sine naturskapte formasjoner, sprekker, juv og underlige fjell, ligner området mest et månelandskap. Søsterøyene er ikke alene om dette utseende.

Struten, Missingene og Rauer ligger på rekke og rad i Fredrikstad-skjærgården og ser likedanne ut. Sletterøyene, Eløy, Kollen og Revlingen, som den nordligste, hører også med i rekken av øyer som består av bergarten med det vanskelige navnet Rombeporfyirkonglomerat.

NY BERGART

Den alminnelige oppfatningen blant folk er at øyene er vulkanske. Slik er det imidlertid ikke, opplyser Per-Kristian Hansen.

Geografen skrev på 60-tallet en hovedoppgave om Ytre Oslofjord og kystlandskapsformer, og måtte av den grunn også sette seg inn i geologien. Ergo sitter han på mye kunnskap om øyenes opprinnelse.

Vel er noe av årsaken til øyenes tilblivelse er vulkanutbrudd, noe som betyr at 95 prosent av bestanddelene er rombeporfyr, et annet navn på lava.

Likevel har forvitring, press og sammenkitting med sand, sten og grus ført til at fjellet har endret seg til å bli en ekte sedimentær bergart, forklarer Hansen. Ifølge geologen er dette det eneste stedet i verden hvor rombeporfyrkonglomerat ligger åpent på denne måten.

KRABBESKALL

Rullesteinsstranden hvor båten legger til, er

grei å forsere. Det er også gressbakkene som ligger litt høyere opp. Men jo lenger mot sørvest man kommer, desto vanskeligere er det å ta seg frem. Sprekker, juv og spisse steiner gjør gåturen vanskelig. Litt hjelp er det imidlertid å få, om enn fra et litt uventet hold. Sauene som beiter på øya i sommerhalvåret har tråkket opp smale stier rundt mange av hindrene. For å komme til “Kjerka”, settes nesa mot sør, ved grensen til sjøfuglenes hekkeområder. Små “gryter” i fjellet, eller “omvendte krabbeskall” som Hansen kaller dem, dukker stadig oftere opp når man nærmer seg stedet. Så kommer et svært forrevent landskap til syne.

LIGGER UTSATT TIL

Bergarten består av store steinblokker, steiner, grus, sand og rød leire. Mellom disse fragmentene dannes hulrom som fylles med ferskvann og som sprenger i fjellet når frosten kommer, opplyser Hansen.

På grunn av hulrommene er det opp til 15 prosent vann i denne bergarten. Granitt inneholder til gjengjeld ikke mer enn én prosent.

Foto: Terje Fjellvang

Foto: Terje Fjellvang

Da Hansen skrev hovedoppgaven kunne han imidlertid ikke forstå hvorfor deler av øyene var spesielt forrevne på noen steder, mens bergarten i andre områder var nærmest glatt. Beliggenheten er imidlertid løsningen på gåten, tror geografen.

SALT MED KREFTER

Saltvann har ingen sprengningseffekt, derfor kunne ikke det være årsaken, forteller Hansen mens han lar blikket gli utover sjøen. Fra denne kanten er det ikke land i sikte, kun åpent hav. Bak han stikker taggete steiner opp av bakken.

Denne siden av øya ligger imidlertid værhardt til og er svært utsatt for sjøsprøyt.

Forklaringen på steinformasjonene, mener jeg dermed kan forklares ved at vannet som skylles opp, blir liggende igjen å fordampe. Saltkrystaller dannes, og salt har minst like stor sprengningskraft som iskrystaller. Derfor har fjellet også fått en ujevn forvitring, sier han.

UNGE ØYER

Havet har hatt en medvirkende rolle til at også grotten på sørsiden av øya, den 120 meter dype “Kjerka”, eksisterer. Det samme har isen. Frostsprengning ved lavvann har løsnet

småstein og grus. Bølgene har tatt med seg de løssprengte steinene og ført dem fram og tilbake i en sprekk i fjellet og dermed utvidet den til den fikk flaskeform. Dette ble etter 2000-3000 år til “Kjerka”, forklarer Hansen.

For han er dette tidsmessig knapt et kvarter i en geologisk tidsskala. Man føler seg liten og ubetydelig når geografen snakker om hvor unge disse øyene er.

DIMENSJONER

Det er jo ikke mer enn 310 millioner år siden jordskorpen begynte å sprekke og lava kom opp, sier Hansen og smiler.

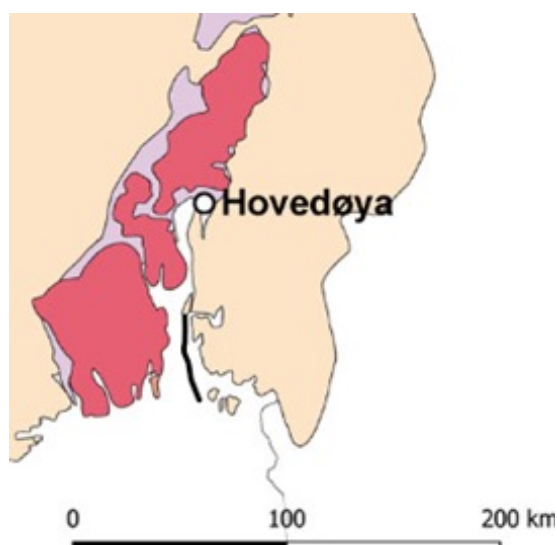
Til gjengjeld ble Østfoldgranitten dannet for ca. 800 millioner år siden, legger han til og gir dermed uttrykket historisk grunn en helt annen dimensjon.

Stor takk til:

*Mari Dahl Skogen og Fredrikstad Blad
for at vi fikk bruke artikkelen
Naturfotograf Terje Fjellvang for å få bruke
hans bilder fra Søsterøyene
Fotograf Kent Inge Olsen for bilde fra
Søsterøyene.*

Hva som førte til dannelsen av bergartene på Søsterøyene

TEKST: TORE SKAADEN

Kartutsnitt av Oslofeltet med Oslofjorden i midten

Rødt viser bergarter fra karbon – perm tiden, fiolett rester av sediment-bergarter fra kambrium-silur tiden og oransje grunnfjell-områder utenfor feltet av granitt og gneis. Svart strek markerer Oslofeltets østside hvor man finner øyene av rombeporfyrkonglomerat.

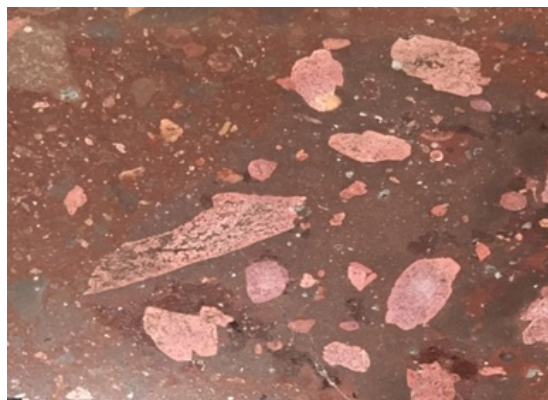
Rombeporfyr som Søster og Struten er bygd opp av, er en spennende bergart som er knyttet til det som geologisk kalles Oslofeltet, et område som strekker seg fra Mjøsa til Skien (se kartutsnittet under). At denne bergarten som er dannet av lava, finnes her, skyldes stor vulkansk aktivitet i Oslofeltet i karbon og perm-tiden for omtrent 300 millioner år siden. Denne typen vulkanisme, og med det svære omfanget den fikk i Oslofeltet, er enestående i verden.

Før vulkanene oppstod bestod jordskorpen i Oslofeltet av opptil 1700 millioner år gam-

le foldede gneisbergarter som for ca. 540 til 420 millioner år siden (gjennom kambrium, ordovicium og silur), ble dekket med et 3000 meter tykt lag med slam, sand og kalk (kalt kambrium-silur sedimentene). Dette ble gjennom millioner av år kittet sammen og forsteinet. Oppsprekking av jordskorpa i tiden som kalles karbon – perm, skjedde i området fra den nordlige del av Oslofeltet og ned til Skagerrak og det ble dannet en stor sprekk (forkastningssone) som gjorde at feltet sank inn 2-3 km(!) i forhold til berggrunnen omkring. Lava kom opp i sprekken som følge av innsynkningen, og størknet på overflaten

Rombeporfyre.

Rombeporfyrekonglomerat.

til rombeporfyre. Rombeporfyre er en sjelden lavabergart som ellers i verden, bare finnes på Kilimanjaro i Tanzania (Øst-Afrikanske rift) og på vulkanen Erebus i Antarktis.

Rombeporfyrekonglomerat er også en globalt sjelden blandingsbergart som man bare har funnet åpent i dagen i Oslofeltet. Med vulkanismen fulgte mange jordskjelv i yttergrensen av sprekksone langs Oslofeltets østside som førte til at rombeporfyren ble knust før den raste ned i den dype sprekken, eller forkastningssonen. Stadig nye masser kom til i lag på lag og blandingen ble over millioner av år kittet sammen igjen til et mørkt rødbrunt

konglomerat (fra latin og betyr blanding) og forsteinet pga. det høye trykket som ble dannet av de store steinmassene over. Og det er dette rombeporfyrekonglomeratet som har bygd opp øyraden utenfor Østfold: Søsterøyene, Struten, Missingene, Rauer, Sletterøyene, Eldøya, Kollen og Revlingen.

Kilder:

*Norges Geologiske Undersøkelser,
Naturhistorisk Museum UiO (Oslofeltet)*

*Per Storemyr (bilde): Archaeology and
Conservation*

Foto: Tore Skaaden

Allsidig rørleggerfirma med erfaring på bl.a. små og store
bolig- og rehabiliteringsprosjekter

Kråkerøy Rør AS
- VVS / INDUSTRI -

Skredderveien 12, 1617 Fredrikstad · Tlf: 69 31 58 00 · eolsen@krror.no

HS arealplan

Arealplanlegging og eiendomsrådgivning

www.hsarealplan.no - 41676496

KIWI
KRÅKERØYHALLEN

ÅPNINGSTIDER:
mandag - lørdag 7 – 23

POLITIET ER TIL STEDE PÅ SJØEN

KONTAKTINFORMASJON

- 02800
- 64 99 30 00
- post.ost@politiet.no

Sommeren er forhåpentligvis sol, varme, sjø- og båtliv. Politiet håper på gode holdninger både på land og sjø.

Sommeren er forhåpentligvis sol, varme, sjø- og båtliv. Politiet håper på gode holdninger både på land og sjø.

Politibåten Fred vil også være synlig denne sommeren i skjærgården i Østfold. Politimannskaper vil bemanne politiets sjøtjeneste fra juni til skolestart i august.

Martin Fjeld, avsnittsleder patruljeavsnittet ved Fredrikstad politistasjon forteller litt om sjøtjenesten og hva som vil prioriteres fra politiets side:

- Sjøtjenesten er variert. Vi er satt til å overholde regelverket til sjøs og gjennomfører ofte kontroller for å sikre at båtfolket overholder regelverket. Politibåten kontrollerer blant annet promillebestemmelsene, fartsbegrensningene som er gjeldende på sjøen, at vestpåbudet overholdes, krav om båtførerbevis og minstealder.

Politiet har også oppsyn opp mot ferdselsforbud og fauna-, miljøkriminalitet, orientere båtfolket om gjeldende regelverk og bistå i politioppdrag langs kysten og i skjærgården.

- Vi har også ansvar for å avdekke kriminalitet. Mannskap på politibåten har ved flere anledninger funnet stjalne båter og pågrepet vinningskriminelle, sier Fjeld.

Politibåten bistår også i redningsoppdrag til sjøs.

- Politibåten Fred har god kapasitet i forbindelse med redningsoppdrag. Man har varmesøkende kamera som kan være et viktig redskap ved søk. Den har også god radarkapasitet, samt redningsnett for å redde folk opp fra sjøen, sier Fjeld.

Politiet håper også at en tydelig tilstedeværelse i skjærgården bidrar til gode holdninger til sjøs.

Når båtsesongen er over og du som båteier skal legge båten i opplag, anbefaler politiet at du gjør ditt beste for å sikre dine verdier.

Med enkle grep kan du gjøre det vanskelig for uvedkommende:

- Fjern propell og motordeksel – gjør motoren lite attraktiv for tyven
- Bruk godkjent lås og vaier/kjetting
- Oppbevar båt/motor i låst havn med overvåkingsutstyr, god belysning og vakthold
- Ved oppbevaring av båt/motor på henger:
 - o Unngå synlighet fra hovedvei
 - o Gjør hengeren ufunksjonell (fjern hjul, drag mv)
- Meld fra til politiet ved mistenkelige forhold
 - o Noter registreringsnummer på bil
 - o Noter signalement på personer

**Du kan kontakte politiet på
tlf 02800 eller
ringe 112 ved nød.**

Ferdsel på sjøen – lover og regler

Båt og hytteliv hører sammen og det er nok ikke mange som har hytte langs kysten, som ikke eier eller disponerer en båt. Men det å ferdes i båt er også forbundet med ansvar og også en viss risiko og dessverre skjer det også hvert år flere ulykker med fritidsbåter.

Vi har her tatt med en del ting som både er nødvendig å kjenne til, når man ferdes i båt ute i skjærgården.

Myndighetene har etablert en del regler for eiere og førere av fritidsbåter. For fritidsbåter som er kortere enn 15 meter, har motor med mer enn 10 HK, og hastighet mer enn 10 knop er minstealder for båtfører 16 år.

For å føre fritidsbåt som er over 8 meter, eller har motor med effekt over 25 HK, må man ha båtførerbevis. Dette gjelder for alle som er født etter 1. januar 1980, men de som er født før denne datoen bør også avlegge båtførerprøve for å bidra til trygghet og sikkerhet for alle som ferdes til sjøs.

Det er ingen generelle regler om hastigheter til sjøs, men det settes hastighetsbegrensninger lokalt som skal følges. I vårt område er det i første rekke satt hastighetsbegrensninger i Østerelva, Vesterelva og i Kjøkøysundet, som er merket med skilter på land. Det er også satt 5 knop som maksimum hastighet i Enhuskilen. Det er også viktig å være klar over at det er flere steder med fartsbegrensninger i Ytre Hvaler nasjonalpark. For mer informasjon vises til «Sjøkart nr. 1, Hvaler kommune, Østfold».

Det å drikke alkohol og føre båt er selvfølgelig ikke å anbefale. Promillegrense for båtførere er maksimalt 0,8 for båter under 15 meter og for større båter er promillegrensen på 0,2. Siden vi bor så nærme Sverige, er det vært å merke seg at her er promillegrense 0,2 for båter på mer enn 10 meter, eller som kan gå fortare enn 15 knop.

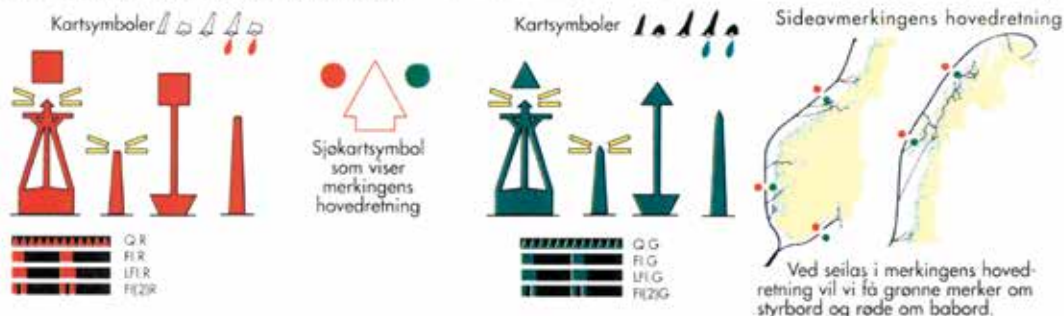
Tyveri av båten er det dessverre flere som har opplevd. Man kommer fram til hytta og ser fram til en tur med båten, og så er den stjålet! I tillegg til solid kjetting og hengelås, så kan det være fornuftig å merke båt og motor med en FG-godkjent sikkerhetsmerking. Å registrere båten i båtregisteret er også anbefalt.

Våren er hekketid for fugler og det er viktig at både fastboende og tilreisende tar hensyn til dette når man ferdes i skjærgården. Å ta hensyn gjelder generelt over alt hvor fugler hekker, for eksempel ikke la hunden løpe fritt, men i fuglereservatene er det særskilt viktig. Her er det forbud mot ilandstigning på holmer som ligger innenfor reservatene, fra 15. april til 15. juli. Det er mange reservatområder i Fredrikstad – Hvaler skjærgården og for hyttefolk på Kråkerøy kan det være verdt å merke seg Mule – Stangeskjær reservatet.

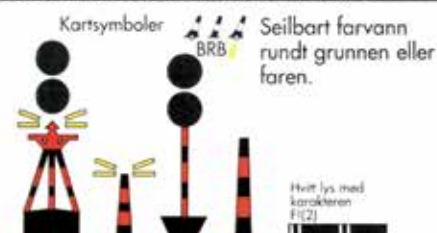
Lions Club Kråkerøy tar forbehold om feil i teksten som følge av endring av lover og forskrifter.

S J Ø M E R K E S Y S T E M E T

SIDEAVMERKING (Lateralmerker)

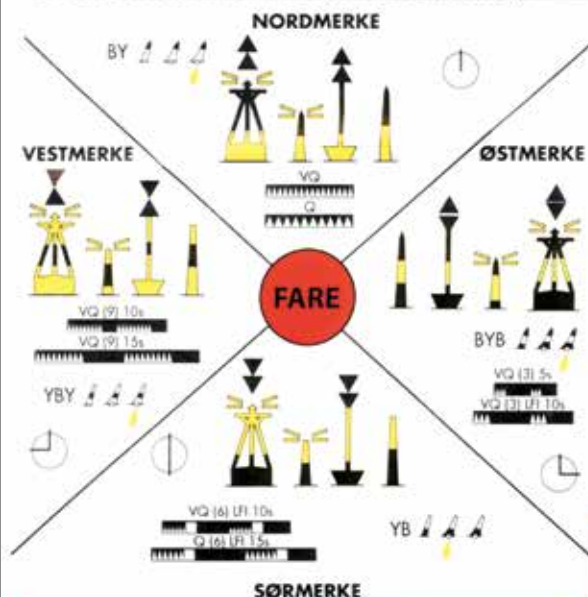
FRITTLIGGENDE GRUNNER/FARER

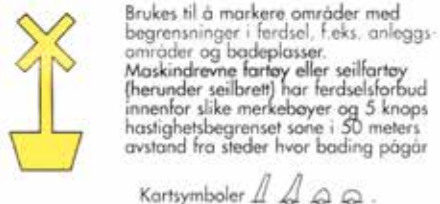
SENERLEDSMERKER

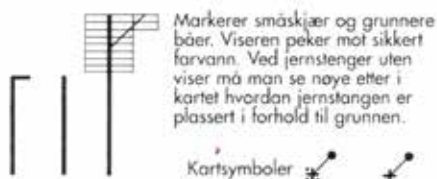
KOMPASSAVMERKING (Kardinalmerker)

SPECIALMERKER

JERNSTENGER

FEIL VED SJØMERKER ELLER FYRLYKTER MELDES TIL:
NASJONAL KOORDINATOR FOR NAVIGASJONSVARSLER
Tlf: 22 42 23 31 hele døgnet
Telefaks: 22 41 04 91 hele døgnet
E-post: navco@kystverket.no

INTERNASJONALE FØRKORTELSER AV FARGER

R	Red	Rød	EKSEMPEL: BYB = Sort-Gul-Sort
G	Green	Grønn	
W	White	Hvit	
Y	Yellow	Gul	
B	Black	Sort	

FANTASTISK PIZZA

Veldig fin beliggenhet ved vannet

Telefon: 69 33 37 00

ITALIENSK PIZZA KR 99,-
FOR Å SPISE I RESTAURANTEN

Kråkerøyveien 2, 1671 Kråkerøy | Åpent fra 14.00-22.00

**Trenger du elektriker?
På jakt etter elbil-lader?
Interessert i varmepumpe?**

Vi kommer på gratis befaring.

**Send JA til 91150110,
så tar vi kontakt!**

**INSTALLATØREN
GRUPPEN®**

– elektrikere du kan stole på!

Fritidsfiske i Oslofjorden

AV: TORE SKAADEN

Fiske er en populær hobby og aktivitet for mange som bor eller har hytte nær skjærgården, og nytrukket fersk makrell er mang en hytteeiers drøm. Fiske gir spenning, men ikke minst er det en viktig rekreasjon for mange.

Men det er en rekke lover og regler for fritidsfiske som må overholdes, og vi skal her ta med de viktigste. Minstemål er innført for en rekke arter og for eksempel er ålen total fredet, og torsken fredet i Oslofjordområdet. Se tabellen under om minstemål for fisk i Oslofjorden (andre minstemål kan gjelde i andre deler av landet).

Det marine miljøet hele Oslofjordområdet er under stort press og alle vanlige fiskeslag til matfisk, unntatt makrell og sjø ørret, har hatt en kraftig tilbakegang. Det er flere grunner til dette, - ulike typer forurensning, klimamessig

påvirkning og hard beskatning av fiskebestandene over lang tid. Adgangen for fritidsfiske med garn i sjøen er i dag svært begrenset og det må forventes at nye restriksjoner kan komme for all slags fiske i Oslofjordområdet.

I dag er fiske etter ørret med garn ikke tillatt, bunn garn er ikke tillatt i området Telemark – svenskegrensa og garn skal ikke settes grunnere enn 25 i Skagerak-området fra 1.6 til 15.8. Det anbefales alle som er interessert i fiske, å sette seg inn i regelverket. Det reageres strengt fra myndighetenes side om noen blir tatt i å bryte loven.

Mer om hva lover og regler kan leses her:
<https://fiskeridir.no/Fritidsfiske/Reiskap/Garn>

Fiskeridirektoratet har også laget en app «Fritidsfiske» som er nyttig, og kan lastes ned.

Art	Minimum lengde
Torsk, alt fiske forbudt i område Vestfold, Telemark og til svenskegrensa	
Hyse, sør for 62°N	
Lysing	31 cm
Rødspette, øst for Lindesnes (Oslofjorden)	30 cm
Hvitting	29 cm
Kveite	32 cm
Blåkveite	80 cm
Breiflabb i garnfiske	45 cm
Uer	60 cm
Sjørøret, (hele landet unntatt Nordland, Troms og Finnmark)	32 cm
Stort kamskjell	35 cm
Sjøkreps	10 cm
Krabbe, fra svenskegrensen til og med Rogaland	13 cm
Hummer, i Oslofjorden 1.10 – 30.11. Ellers i året totalfredet	11 cm
Sei og makrell, ikke noe minstemål hvis fangsten ikke skal selges	25 cm

Endringer kan skje og det må tas forbehold om at feil kan forekomme i artikkelen.

NEN PRODUKTER AS

Telefax 69 35 32 82

Telefon 400 01 260

Produksjon av juice og nektar.

VI PRODUSERER FOR OMGÅENDE LEVERING

CLIQUE HOODY

Leveres i 3 forskjelling kvaliteter
og 24 forskjellige farger.

CLIQUE NETTEJAKKE

Leveres i 3 forskjelling kvaliteter
og 9 forskjellige farger.

BECKBANKS

Kan trykkes med personlig
og logo trykk.

CRAFT PRIME TEE

Leveres i 24 forskjellige farger.

CLIQUE T-SKJORTER

Leveres i 3 forskjelling kvaliteter
og 26 forskjellige farger.

DRINKFLASKER - BPA fri
Leveres i 6 farger med logo
eller personlig navnetrykk.

BEACHBAG

Praktisk bag av bomullscanvas med
bærestropper av tau.

- * Firmaprofilering
- * Klistremerker
- * Roll-Ups
- * Bannere
- * Bilder
- * Utdrigningslag og bursdager etc.
- * Foreninger og organisasjoner
- * Idrettslag

TRYKKERN AS

"TRANSFERKONGEN"
www.trykkern.as

Vi er på Facebook

Kom gjerne innom oss for en hyggelig prat.

Langøyveien 11A, 1679 Kråkerøy - Tlf: kontor 40 54 00 97; Tlf: Kai: 92 11 84 84 - E-post: post@trykkern.as / kai@trykkern.as

Vi er på Instagram

KONDITORI OG BAKERI

Bakevarer. Kaker. Catering. Varmmat. Vi leverer.

FASVO er en vekstbedrift som tilrettelegger arbeid for mennesker med ulike utfordringer og som ønsker og delta i arbeidslivet. Vi er opptatt av å skape faglig og personlig mestring, yrkesstolthet og arbeidsglede for våre arbeidstakere.

Les mer om våre tjenester på fasvo.no/catering

FASVO

Følg oss på **fasvo** | **fasvoas**

Et verdig arbeidsliv.

MARTINSEN & SØNN ELEKTRO AS

Vi er en hvite- og brunevarebutikk med 60 års erfaring. Vi står klare til å ta i mot deg til en hyggelig handel

- Fredrikstad Sentrums eneste elektro butikk
- Gratis frakt* (Hyttelevering er til parkeringsplass)
- God Service • TV – Stereo – Radio – Hvitevarer
- Stor gratis kundeparkering

MARTINSEN & SØNN ELEKTRO A/S

Farmansgate 2 – 1607 Fredrikstad

Epost: post@ms-elektro.no – Telefon 69 36 70 60

www.ms-elektro.no

Rafinett

DAMEUNDERTØY AS

Den lille butikken med det store utvalget! Vi fører undertøy, badetøy og nattøy fra leverandører som PrimaDonna, MarieJo, Mey, Calida, Chantelle m.fl. Velkommen til oss!

Tlf: 69 31 223 3 / www.rafinett.no

BARKEDALEN AS

ENTREPRENØR

Graving - Transport - Steinlegging

Tlf 95 99 64 16 - bard@barkedalen.no

www.barkedalen.no

KJØR KOLLEKTIVT BRUK TOG OG BUSS

For oppdaterte buss- og togruter
i sommer sjekk:1

www.ostfold-kollektiv.no
www.flybussekspressen.no
www.nettbuss.no
www.vy.no

Enhuskilen badested og camping

AV: TORE SKAADEN

Enhuskilen er og har alltid vært et utfartssted i tillegg til å være et badested. I dag er det et populært turmål, særlig for lokalbefolkningen, og for mange også et naturlig utgangspunkt for turer både til fots og med sykkel videre ut i Kråkerøymarka.

Enhuskilen badested. Foto: Inger-Torill Solberg

LITT HISTORIE

Historien om Enhuskilen og betydning stedet har hatt for Fredrikstads befolkning helt fra 1920-tallet og til i dag, er både fasinende og interessant. Og som Egil Haraldsen beskriver i sin artikkel har også planene for badestedet vært store og mange. Det er i dag vanskelig å

se for seg at et av landets største fornøyles-senter på den tiden, A.S Fredrikstad Sjøbad, kunne trekke opp til 2000 gjester til Enhus, og med skuespillere og musikere som underholdt gjestene. Her var fast båtforbindelse til byen, men også «Ru-tebil uavbrutt fra Kraakerøy Færgested til Badet» som det står i en historisk

Kveldsfiske etter sjørret i Enhuskilen. Ytterst i Enhuskilen kan den karakteristiske og avrundede Rødholmen sees, og i det fjerne Søsterøyene. Foto: Tore Skaaden

annonse (man kan fremdeles se rester av jernbolter i fjellet som holdt fergekaia). I en stilig res-taurant kunne man kjøpe smørbrød med et glass vin til, og det var små badehytter for omkleddning som den tids bluferdighet krevde.

SENTRAL BELIGGENHET OG GOD ADKOMST

Det er lett å finne fram til Enhuskilen badested og camping, og med en reisevei med bil fra Fredrikstad sentrum på 10 minutter er det ikke å undres over at badestedet benyttes av folk fra hele Fredrikstad. Og for sykelister er det flere muligheter for å komme seg til Enhuskilen på lite trafikkerte veier. Og turgåere har mange stier og veier som fører til Enhuskilen, - bl.a. Kyststien som passerer rett forbi badestedet.

En stor parkeringsplass ligger ved campingplassen og servicehuset med toaletter. Kiosken som drives av Kråkerøy Idrettslag, holder åpnet i sommersesongen og har et godt utvalg av kioskvarer, samt noen enkle matretter og

litt kolonialvarer. Campingplassen bestyres av idrettslaget i samarbeid med Fredrikstad Kommune. Bortsett fra på svabergene har området god tilgjengelighet for bevegelseshemmede og det er f.eks. enkel adkomst til stranda for rullestolbrukere.

BADESTEDET

Med flate svaberg, sandstrender, badeflåter og badetrapper er Enhuskilen et flott sted å bade for små og store. Og skulle det blåse litt, eller at solen er for sterk, er det lett å finne lune plasser bak fjellet eller skygge under store trær. Men det 27 mål store friområde har også annet å by på, - stor gresslette for ballspill og forskjellige aktiviteter, og kommunen har tilrettelagt med grillplass og flere bord og benker. Sommeren er høysesong og det er ikke få skoleklasser og foreninger som legger sine sommerturer hit, men folk benytter stedet mye hele året gjennom.

Kilen er godt skjermet, men er ganske åpen

*Enhuskilen 1960.
Foto: Egil Haraldsens
bildesamling*

mot sør og på blåsfulle dager med vind fra sør-vest kan det bli litt røft på svabergene. Ytterst i kilen ser man den karakteristiske og avrundede Rødholmen og lenger ut i havet Søsterøyene. Kilen er ganske grunn, men lokale sportsfiskere sier at med riktig redskap til riktig tidspunkt er det gode muligheter for å få sjørret.

Vannkvaliteten er generelt bra, men pga. beliggenheten innerst i en kile, og nærheten til Glomma, kan sterk pålandsvind og flompe-

rioder kunne gjøre vannet grumsete. Og på varme og stille sommerdager kan en del tang flyte opp og gjøre badevannet mindre attraktivt. I sommerhalvåret kontrolleres vannkvaliteten regelmessig av kommunen og normalt viser verdiene at kvaliteten fullt ut er tilfredsstillende.

CAMPINGPLASSEN

Kioskdrift hadde vært på Enhus badested allerede fra 1920-tallet og den lå helt syd på om-

*Enhuskilen
campingplass.
Foto: Egil Haraldsens
bildesamling*

*Kiosken som
Kråkerøy Idrettslag
driver i dag.
Foto: Tripadvisor*

rådet der hvor gressletta møter svaberget. Kråkerøy Idrettslag begynte med kioskdirift på Enhus i 1966 og allerede da var stedet brukt til camping og teltplass. Kiosken lå ved fjellet, helt til venstre og midt på bilde fra 1960.inntektene fra kiosken ble delt mellom kommunen og idrettslaget og slik ble det drevet stort sett uforandret fram til 1997 da nåværende leieavtale med kommunen etablert. Det ble investert i nytt service hus med dusjer og toaletter for campingplassens gjester, og nytt toalettanlegg for besøkende til badeplassen. Kommunen eier bygningene og er ansvarlig for badestedet, og idrettslaget har ansvaret for alle bygg og campingplassen, og har også stått for investeringene i serviceanlegget.

Campingplassen er åpen fra 1. mai til 30. september og har 60 faste og 20 drop-in plasser. De fleste er faste gjestene som kommer tilbake hvert kommer år, og den med lengst fartstid nå kom allerede i 1975. Gjestene kommer stort sett i fra den sørlige delen av Østlandet og en del også fra Kråkerøy, men det er noen langveisfarende helt fra Bergen og Tromsø. Antallet tilfeldige gjester øker og 2021 ble året med flest

drop-in besøk. I tillegg til camping benyttes området av skoler og idrettslag til aktivitetsdager og det arrangeres også barnas dag for campinggjestene.

Det er mulig å få leie kajakk og padlebrett og framover er det planer om et kajakkhotell for idrettslagets kajakkgruppe, og som også andre skal kunne få disponere. Det vil også bli ladere for el-bil og Wi-Fi på hele plassen.

Stor takk til:

***Egil Haraldsen for god hjelp med å
finne bilder og stoff til artikkelen.
Inger-Torill Solberg for å få bruke
stoff og bilde fra hennes bok.***

Kilder:

Rolf Johansen, Kråkerøy Idrettslag: Muntlig informasjon om campingplassen i dag.

Inger-Torill Solberg, bok: «26 badeplasser i Fredrikstad og Hvalerskjærgården – som kan nås av alle».

Roger Kjellvik, Kråkerøy.net: Om sjøbadet i Enhuskilen.

Hva Enhuus Bad kunne blitt

AV: EGIL HARALDSEN

Om Enhus, eller Enhuus det opprinnelige navnet, er det skrevet mye. Jeg vil vise til nettstedet "Om Kråkerøy", et forbildelig oppsett som på lettfattelig vis gir innblikk i Kråkerøys historie. Her blir det meste av øyas historie, samt mye bildestoff, gjort tilgjengelig. Forhistorien til Enhuus badested blir gitt her, fra da fjellknausen innerst i kilen blir utfartssted/badested for allmuen, Til nåtid. Dette via "storhetstiden" fra ca. 1916 til ca. 1924 med restaurant, med (alkohol)servering! Dette under forbudstiden (1916 – 1927) i Norge.

I mellomkrigstiden var det uenighet om hvem som skulle bruke stedet. Om det var kun til landbruksformål, som eieren ville, eller om man skulle få bruke det som badested, som tidligere. Eieren ville nekte "vanlige" folk tilgang til badestedet med begrunnelsen om at de måtte gå på dyrket mark for å komme dit. Etter en rettsavgjørelse ble det fastslått at veien/stien gikk over utmark og at man fritt kunne ferdes der. Dermed kunne "folk" fritt gå til badestedet.

Under krigen var det, i følge opplysninger, et svært redusert badeliv her. Hyttene stod stort sett tomme, men unntak fantes. Flere hytter på øya ble brukt av Milorg, både som våpendepoter og som midlertidige opphold for flyktninger, også her i Enhuuskilen.

Så kom våren 1945 og frigjøringen! Da den første gledesrusen var over og livet vendte tilbake til det normale, begynte man på kommunalt hold å se på hva som måtte gjøres etter de fem okkupasjonsårene. Prosjekter som hadde vært aktuelle i 1930-årene dukket opp igjen, bl.a. bruk av Enhuuskilen som bade-og rekreasjonssted.

Annonse fra Fredrikstad Blad om kveldens
fortreffeligheter man kunne oppleve på
Enhuuskilens badested.

Demokraten hadde en artikkel 13. juli 1945 om "Enhus – distriktets mest demokratiske bade-plass".

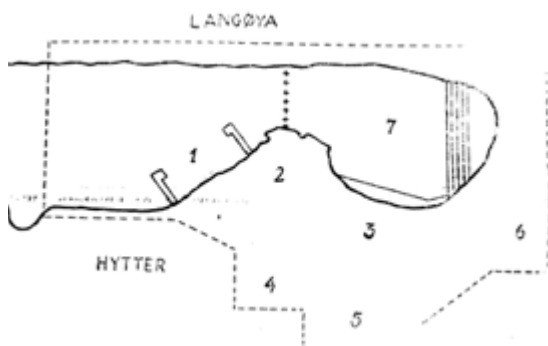

Luftfoto av Enhuus gård og kilen våren 1947. Midt i bildet sees bunnen av kilen, gråfargene viser hvor grunt det var. Øverst ser man Store Enhuus gård som man måtte gå via. Veien nordfra forbi gården er den gamle hovedveien fra nord, Bjølstad fergested og sydoover på øya, før 1947 frem til Trollaldalen.

Her blir det påpekt at man er redd for at ytterligere privat hyttebygging kan komme på tale, slik at man kan risikere å bli stengt ute fra tilgang til vannet. Kommunene Kråkerøy, Fredrikstad og Glemmen blir derfor oppfordret til å sikre seg stedet til felles og alles glede. Videre påpekes det at "med sommeren man nå har er det behov for avkjøling i de svale bølger". Det er for langt og besværlig å dra til byens vanlige badeplasser som Foten og Engelsviken. En måte å få forfrisket seg på uten å bruke hele kvelden til reise, er å dra til Enhuskilen. Og det er det mange som gjør. Hele folkevandringer er å se på veiene utover Kråkerøy. All verden av fasiliteter kan man ikke vente seg her da det er privat grunn. Derfor bør kommunene sikre seg stedet før hyttebyggingen helt tar overhånd." Noe mer skjedde dessverre ikke. Etter okkupasjonsmaktenes bruk av offentlige bygninger var det nok å bruke de kommunale midlene på. Gjenreisningen av landet kom i gang og etter at de verste skadene var utbedret begynte den private boligbyggingen, godt hjulpet av den statlige "Husbanken".

To år gikk, så kom sommeren 1947 som "Den store sommersommeren". Følgen av godværet ble en usedvanlig tilstrømming til badestrandene. Da dukket Enhuus opp igjen. På et stort arbeiderungdomsmøte på Folkevang var saken blitt tatt opp. Her var det blitt henstilt til kommunen om å sikre seg området. Dette hadde kommunen sagt seg villig til, det var bare takstsummen det stod på. Saken ble sendt over til den kommunale ungdomsnemda, ved formann Gunnar Erlandsen. De tok imot og gjorde et godt stykke arbeid. Det var, som nevnt før, bemerket at byens mest brukte badeplasser lå et godt stykke utenfor sentrum. Til tross for dårlige veier og ellers manglende kommunikasjon, var Enhuuskilen stedet som man lettest kunne komme til. Til tross for manglende bilvei, kun en enkel kjerrevei, var det stor valfart hit ut når godværet kom. Saken gikk videre til Statens Idrettskontor som syntes det var en god sak men ikke ville godkjenne den før det forelå et mer detaljert forslag.

Det ble da utarbeidet en kommunal plan som ville sikre et areal på 22 000 kvm. med en strandlinje på 500 m. Det ville dekke hele den innerste delen av kilen og et stykke utover på begge sider. På Langøya-siden ville det sikre en stripe med bredde på 10 m. utover mens hovedarealet ville bli på bunnen og østsiden av kilen, der hvor folk normalt sett bader. Av de 22 dekar det var tale om skulle det opparbeides en stevne- og lekeplass på 3000 kvm., en campingplass på 1250 kvm. og plass til en friluftsrestaurant på 500 kvm. Denne skulle også ha scene, rent som "i gamle dager". Parkeringsplass på 600 kvm. skulle opparbeides sammen med en tre meter bred gruslagt tilførselsvei på 250 m. Man mente at alt var ikke gjennomførbart umiddelbart. Midlertidige tiltak skulle gå ut på opparbeidelse av en brukbar gangsti fra nærmeste bussholdeplass på Langøya frem til bunnen av kilen. Videre en utbedring av gårdsveien som tok av vestover ved Nordre Enhus, et stykke bortover og så opparbeidelse av en brukbar sykkel- og gangvei frem til badeplassen. Hovedplanen var imidlertid at

Ungdomsnemdas forslag til hvordan badestedet skulle bli. Den prikkede linjen viser området på 22 dekar som skulle anskaffes. 1: Utstikkere med stupetårn og vendebrett for 50 meters svømmebane. 2: Solefjellene bevares slik de var. 3: Stevne-og lekeplass. 4: Restaurant og friluftsscene. 5: Leirplass. 6: Parkeringsplass. 7: Grunn badebukt for barn.

Bygging og utviklingen av selve badeområdet skulle så komme.

En befaring av området ble foretatt og konklusjonen var at den fremlagte kartskissen og terrenget var sammenfallende. Innerst var kilen meget grunn og leiret, man kunne verken bruk båt eller bade der. Tanken var at man skulle bygge en slags demning der hvor sjøen sluttet og fylle på med sjøsand over hele det grunne området i bukta utenfor. Det ville bli en fin strand for de minste så sant det var mulig å få bunnen fast nok. Den store gress-sletta var blitt temmelig

Badeliv ved "stranda", det første stedet hvor man kunne bade ut i uten å måtte vasse i søle og lere. Bildet er fra 1954.

myrlendt. Den skulle altså tørlegges og bli en stor stevne-og lekeplass. Her skulle man plassere den fremtidige friluftrestauranten i utkanten av området, slik at den ikke tok for mye plass fra aktivitetsområdet. Campingplassen skulle plasseres opp mot skogen.

Badeplassen skulle også utvikles til å bli et rekreasjonssted hvor man både kunne ta et "havsbad" og hvor man skulle kunne konkurrere med byens eneste skikkelige utebad på Kongsten.

Badeplassen skulle bevares intakt. "Solefjellet" skulle være som det var. Det var altfor fint til å anlegge noe der. Men utenfor skulle det skje. Her ble det tegnet inn to utstikkere med 50 meters avstand slik at man fikk 50 meters bane til å konkurrere i. Ytterst på hver utstikker skulle det monteres stupetårn, sviktbrett o. lign.

Et forhold til måtte det ryddes opp i: Hvor skulle man få tak i skikkelig vann til "innvortes" bruk. Det fantes en gammel ile i skogkanten med fint vann. Hvis man gravde den skikkelig ut og la et tett lokk på kunne man montere en pumpe der. Det var en enkel forbedring men som det var hadde ingen mandat til å gjøre noe med det. Bare dette siste momentet viste at det var viktig at kommunen tok seg av problemet.

Man så for seg at her ute kunne man arrangere stevner av ulike slag, f. eks. søndagsskolestevner, ungdomsstevner og andre tilsvarende stevner. Med fullt utbygd friluftrestaurant og scene ville dette komme til å bli byens folkepark, men det var langt frem.

Forslaget ble bifalt av de kommunale myndighetene, det var bare å sette i gang! For å sitere en av byens aviser. "Dette virker som et friskt pust. Like velgjørende som en svalende bris over solefjellene i Enhuskilen på en varm sommerdag". Men det var den gang.....

Det meste innen EL & VVS
Elektriker og Rørlegger til alle type oppdrag

Ring 69 36 09 90

og få jobben gjort

post@ vikenel.no

Comfort
Fredrikstad

HISTORIEN OM AS J. BERTELSEN MEK. VERKSTED

HISTORIEN ER FORTALT OG SKREVET AV:
TOM BERTELSEN SOM ER TREDJE GENERASJONS BERTELSEN

Foto: Fredrikstad Museum

«Står man på bysiden ved gangbroa og ser mot Kråkerøy har en på høyre side av broen nye moderne bygg som dominerer elvesiden. På venstre side sees et bygg som har en historie som går ca. 200 år tilbake. Bygningskroppen rommer masse historie, men ”gamlingen” er fulgt opp og går den dag i dag.

FRA SKONROKBAKERI TIL MEKANISK VERKSTED OG TILBAKE TIL BAKERI OG RESTAURANT

I 1891 kjøpte kjøpmann E.H. Walen bygget og startet skonrokbakeri. Fra den tid og til dags dato har bygget inneholdt næringsvirksomhet.

Bakeriet gikk konkurs i 1897 og bygget ble solgt tilbake til forrige eier for kr. 5000. Fra 1910 og de fire neste årene hadde Fredrikstad Motorfabrikk tilhold i bygget.

Firmaet A/S J. Bertelsen Mek. ble stiftet i 1920 og i 1927 kjøpte Jacob Bertelsen og K.W. Eriksen eiendommen. Jacob Bertelsen var sjømann og maskinist og som 36 åring startet han Bertelsen mekaniske verksted. Han så behovet for et sted der fiskeflåten kunne få utført nødvendig vedlikehold og sluppen ble etablert som følge av dette. Jacob fikk 9 barn, 5 gutter og 4 jenter.

Jacob Bertelsen.

Sønnen Peder Jacob omkom om bord i panserskipet Norge ved krigens utbrudd. De fire øvrige guttene ble alle involvert i firmaet med tiden, - Thormod, Olaf, Sverre og Ragnar.

Firmaet hadde i en tidlig fase opp til 18 personer i arbeide og leide ut folk til vedlikehold blant annet av Kråkerøy Verk (Jøtul) og Nilsen og Sønner. Behovet for vedlikehold av fiskeflåten, slepebåter og annet nyttefartøy var stort og markedsføring var et ukjent begrep på 50, 60 og 70-tallet. Verkstedet hadde faste kunder fra Koster og hele Oslofjorden. Fritidsbåter var velkomne på slippet, men utgjorde en liten del av omsetningen. Slippet var en viktig brikke som tilførte verkstedet en solid og sikker kundemasse. Derfor ble slippet forsterket og utvidet for å ta imot stadig større fartøy. Begrensningen lå i dybde. Mye strøm i elva skapte også problemer med fartøy som ble

stadig lengre. Båter på ca. 70 fot var helt på grensa til hva som var mulig å slippsette.

En morsom del av verkstedets historie er at Kråkerøy Idrettslag ble stiftet i annen etasje på det gamle bygget den 25. februar 1937. Det sies at Erling Johansen var foreningens første medlem.

Fra 60 tallet og fram 1986 var flere barne-barn i korte og lengre perioder aktive i firmaet. En periode der det ble utviklet mer moderne vinsjer, garnruller og rekesold. I denne tiden ble også de tunge saktegående semidieselene byttet ut med moderne hurtiggående dieselmotorer.

Gammel remdrift til vinsjer og garnruller ble byttet ut med langt mer brukervennlig hydraulikk. Aluminium gjorde også sitt inntog i fiskeflåten og det ble produsert både styrhus, rekker og annet utstyr.

På denne tiden hadde Nikolaisen jernvarehandel og Fossum jernvare butikk utsalg ved torvet. Jeg er et av barnebarna og husker at det ble mange turer over elva i forskjellige typer joller for å handle det de stort sett trengte i disse butikkene. Is om vinteren og ellers hard behandling medførte at jollene hadde et forholdsvis kort liv. En jolle med solide stålplater ble sveiset sammen og sjøsatt. Etter et års bruk var jolla ikke lenger å se ved bryggekannten og ble ansett som tapt. Ca. halvannet år senere ved ekstremt lavvann kom jolla til syne hengende i et tau langs brygga. Jolla ble løftet opp av vannet, rengjort og sjøsatt på nytt og gjorde nytte for seg i flere år.

Fiskebåt på slippet. Foto i familiens eie.

Det ble etter en tid klart at det var vanskelig å drive bedriften videre etter at den siste av sønnene (Sverre) måtte gi seg av helsemessige grunner. I 1986 var det slutt for AS Bertelsen Mek. Verksted som familiebedrift, og Frank Søraa med firma Rør og Industrisveis overtok

Fredrikstad byferge på slippet. Foto: I familiens eie

driften av verkstedet. Kundene til verkstedet var av det konservative slaget, og erfaring fra tidligere ansatte ble etterspurt av fiskerne. Derfor ble Peder-Jakob Bertelsen kontaktet for å hente inn nødvendig kompetanse. Etter en del "harde" forhandlinger takket han ja til å bli med tilbake til verkstedet og slippet, noe han aldri angret på. Han var den i tredje generasjon som hadde jobbet flest år under familiebedriften og hadde kunnskap deretter. Han var med dette med på å drive den tidligere familiebedriften videre helt frem til driften ble lagt ned i 2008. Gangbrua og det faktum at båtene ble for store for slippet, var faktorer som var med på å stoppe driften.

Heldigvis var det Knut Syversen/FM-eiendom som kjøpte bygget og slippet i 2010, og bygget ble derfor bevart for ettertiden.

I 2012 flyttet firmaet restauranten Slippet inn i bygget som har utviklet seg til å bli en av Fredrikstads mest anerkjente restauranter. I tillegg har firmaet satt opp en ny bygning på tomten som i dag fungerer som bakeri ca. 100 år etter at skonrokbakeriet ble avviklet.

*A/S J. Bertelsen's Mek. Verksted vinteren 1941.
Foto: Gitt av Hans Molvig til Egil Haraldsens bildesamling.*

Jeg tror at samtlige i slekten setter pris på at bygget er bevart. Vi mener det er viktig at bygget får stå som et minne om en tid i Fredrikstads historie der det var stor aktivitet langs elva, - med motorfabrikker, båtbyggeri og verksteder.

Det eneste jeg kunne ønsket meg er at det var mulig å plassere en gammel fiskeskøyte på slippet som prikken over i en. Det ville ta seg fint ut fra bysiden og virkelig markert slippet og dets historie».

*AS J. Bertelsen Mek.
Verksted er i dag blitt
restauranten «Slippet».
Foto Tore Skaaden*

Vi er alltid i nærheten

Hver dag hjelper vi kundene våre med å få oversikt over hverdagsøkonomien, realisere boligdrømmer og trygge fremtiden.

Velkommen til oss på Værste

EiendomsMegler 1

eiendomsmegler1.no/ostfold-akershus
telefon 69 35 20 30

SpareBank 1
ØSTFOLD•AKERSHUS

sparebank1.no/ostfold-akershus
telefon 05700

DA TYSKERNE KOM TIL FEMDAL

FORTALT AV: HARALD THORESEN

Første gang publisert i Kråkerøy Historielags årbok 2013.

Jeg var 6 år da tyskerne okkuperte Norge 9. april 1940. Min yngre søster og jeg skulle ved 8-tiden den dagen gå fra Femdal til min bestemor på Holte for å vaske klær. Min far var fisker og som vanlig reist på sjøen tidlig om morgenen for å fiske, slik var alt som normalt.

Men da vi kom bort på storveien (R-108) og tok fatt på Engasletta reagerte jeg på alle flyene som kom i stort antall og i lav høyde fra syd mot nord. For meg så det ut som om de ikke fløy stort høyere enn telefonstolpene, for da de kom til kirken og Holtevarden, så måtte de stige for ikke å kolliderere. Mor kom syklende etter med min lillebror bakpå, stoppet så vidt og forsikret oss om at det ikke var farlig og syklet videre. Dette var mitt første møte med tyskerne og krigen, men snart skulle det bli mange hendelser gjennom fem lange okkupasjonsår

Tyske bombefly over Fredrikstad i aprildagene 1940. Foto fra: «Fredrikstad under krig og okkupasjon», Martin Dehli (Fredrikstad kommune 1981).

Tyske tropper inntar Fredrikstad i april 1940. Et kompani marsjerer gjennom Nygårdsgaten.

Foto fra: «Fredrikstad under krig og okkupasjon», Martin Dehli (Fredrikstad kommune 1981). Illustr.foto

En annen hendelse var da en stor avdeling med soldater, hester og vogner tidlig på sommeren marsjerte forbi Femdal på vei til Kjøkøy. Etter hvert som krigen varte så vokste det opp små og store forsvarsanlegg flere steder på Kråkerøy slik at vi på en måte ble vant til det. Men da tyskerne etablerte et såkalt flashbatteri på Femdal var det noe utenom det vanlige som skjedde. Det var helt på tampen av krigen, på ettervinteren og våren 1945. Alle som fulgte med

skjønnte nok at det bare var et tidsspørsmål før det hele var over. Jeg vet ikke hvor disse tyske soldatene kom fra, men det ble sagt at de kom fra Finland og Finnmark og at de var lykkelige for at de havnet her på Femdal, i stedet for å bli sendt til Tyskland og østfronten som var noe av det verste en tysk soldat kunne tenke seg.

Uten å ha hørt noe om det dukket det opp noen tyske soldater på Femdal gård hos Maren Røed. Jeg var 11 år og mye på Femdal og hjalp til med å stelle dyr og delta i det vanlige gårdsarbeidet og havnet midt opp i det. Området som ble beslaglagt var fra husene på gården og sydover langs Gamleveien halvveis ut mot be- dehuset. Først kom det en liten fortropp som hadde med seg to små luftvernkanoner og en gedigen kikkert/avstandsmåler som ble plas-

sert omtrent der hvor huset til Karsten Røed ligger i dag. Til å begynne med fikk vi gutter lov til å se i kikkerten og sveive på kanonene, noe som var spennende synes vi. Men da de seks store 88 mm. kanonene og flere soldater ankom ble det strengere, og området ble sperret med veibom både i nord og sør. Til å begynne med ble det beslaglagt en del rom i husene omkring leirområdet. Litt etter litt ble det reist seksmannsbrakker av store lemmer som soldatene flyttet inn i og husene ble frigitt, dvs. at sjefen, en kaptein, ble boende i bestestua til Strøm (Strålsundveien) og NK, en løytnant i huset på Femdal. Skredderen hadde rigget seg til med verksted i et rom i uthuset der jeg bor, Femdal 10. Tidligere hadde det vært losjirom for stenhoggere.

*Femdal 1955. Riksvei 108 til Hvaler i venstre bildekant. Mellom låven og det opprinnelige hovedhuset hadde tyskerne plassert feltkjøkkenet sitt. Syd for huset, over bekken, lå kanonene, plassert helt ned-
erst i bildet. Jeg bodde/bor rett utenfor øverst til høyre. Foto: Fjellanger-Widerø/Egil Haraldsens bildesamling*

Kokken med feltkjøkken hadde plassert seg ved bryggerhuset på gårdstunet på Femdal hvor det var matlager og maten ble kokt ute under åpen himmel. Vi satt ofte der og så på kokken som var en blid og hyggelig mann. Alle soldatene måtte dit for å hente mat i sine matkar. Jeg har aldri hørt hvor mange soldater det var, heller ikke telte jeg når de kom for å spise, men tipper noe over 50, samt at det var seks russiske krigsfanger her som bestandig kom sist i matkøen, men så vidt jeg så fikk de like mye mat som de tyske soldatene.

Da freden kom 8. mai var leiren ennå ikke ferdig utbygd. Bare to av de seks kanonene var gravd ned med en barrikade av tømmer, sten og jord rundt. De resterende fire hadde midlertidig halmballer til beskyttelse, og det var det som skulle bli skjebnesvangert St. Hans aften 1945. Det ble aldri skutt mot allierte fly selv om flyalarmen gikk flere ganger. En søndag da jeg var på vei hjem fra søndagsskolen gikk alarmen og vi hørte flyduren, men det ble ikke løsnet skudd. En gang ble det foretatt en prøveskyting med en kanon midt på dagen. Vi måtte evakuere bortover mot R-108 og åpne vinduene mens skytingen foregikk. Målet var en fjellknaus like mot Vennersberg, og det var imponerende å se hvilken kraft det var i en slik

Kart over Femdal og bebyggelsen der. Gården, sett på bildet fra 1955, ligger rett syd for riksveien og veien mot Vennersberg. Syd for denne bebyggelsen, ligger det i dag hus. Det var i dette terrenget kanonstillingene var. To stykker, begge "nedgravde" ved hver sin åker, mens de andre lå mer eller mindre på linje mellom disse. Kommandøren bodde i huset øverst til venstre, hos Strøm.

granat. Store granittsteiner havnet langt ute på jorden.

Ikke mange dager etter at freden var et faktum forsvant tyskerne uten at jeg la merke til det. Først ble leiren i noen dager bevoktet av noen som kom fra England ble det sagt, før syv – åtte «svenskessoldater» kom for å overta vaktholdet. Med disse soldatene ble det «liv i leiren», dvs. at de nærmest anla en skytebane i «Lønnenga» hvor det ble skutt med mauser og andre håndvåpen og ved et par anledninger kastet med tyske stavhåndgranater. Dette var jo ingen lydløs beskjeftigelse og gutter fra fjern og nær var ivrige tilskuere. Selv om dette var en ganske farlig aktivitet gikk det bra og ingen ble skadet.

Foto: Rolf John-son. Kråkerøy – En østnorsk kystbygd Bind II 1995. Fra: Egil Haraldsens bildesamling. Fredsfeiring på Glombo 8. mai 1945. I tog fra misjonshuset til Glombo brygge. Illustr.foto.

Stor takk til Harald Thoresen for at vi fikk ha med hans opplevelser fra 1940 – 45. Det er ikke mange tidsvitner igjen som kan fortelle fra den tiden, og det er viktig at slike historier blir fortalt og brakt videre til nye generasjoner.

DRAMATISK HENDELSE PÅ FEMDAL ST. HANSAFTEN I 1945

FORTALT AV: HARALD THORESEN

Første gang publisert i Kråkerøy Historielags årbok 2013.

Under St. Hansaften - lørdag i 1945 var det et under at ingen ble skadet eller omkom. Det var en fin solskinsdag og folk så fram til å feire dagen med båtturer og bålbrekking.

Planen for vår familie var at vi skulle på Holtevarden om kvelden for å se på bålene. Min bror Kåre var allerede tidlig på dagen levert på Holte. Min søster Anne-Sofie og en tre-fire jenter hadde rigget seg til med et basarbord i Femdalkrysset. Mor, far og jeg satt og drakk kaffe før vi skulle hente min søster og gå til Holte. Da er det at min nabo og skolekamerat kommer springende opp bakken og roper: Det brenner i leiren! Det brenner i leiren! Vi springer ut på hushjørnet for å se bedre, og da smeller det. Straks etter smeller det igjen og etter hvert blir det rene kjedereaksjonen. Hele ammuni-sjonsbrakker fløy i luften, og luften ble full av splinter som pep og ulte da de farte for-bi. Vi fant det derfor tryggest å søke tilflukt i kjelleren, noe vi ikke hadde gjort under hele krigen. Et ektepar med barnevogn og en liten baby som var på vei til Alshus hadde kommet seg opp i skauen ved Holmelia og havnet på vår trapp. Vi hadde ikke plass til dem i vår kjeller så jeg måtte løse dem over til naboen, Danielsen, som hadde stor kjeller. Mens jeg gjør dette kommer min tante Gunda og tre damer og en liten gutt gående på veien fra Alshus mot Femdal. Naboen Kjell Danielsen roper da: Er dere gjerne kjærringer, se å kom dere hit opp! Da skal jeg si at det ble fart på dem. Tante fortalte at hun trodde de saluterte da det var

den første St Hans etter krigen og at de ringte med kirkeklokkene.

Etter hvert ble det lenger mellom eksplosjonene, og en hjemmefrontmann dukket opp og sa vi måtte evakuere. Kameraten min Jan Andersen og jeg fikk i oppdrag å løse de tre damene og den lille gutten til Holme og ekteparet med baby til Alshus med streng beskjed om å kaste oss ned hvis det smalt. Det gjorde det en gang, og en av damene reagerte momentant og havnet på magen ut i en stor vannpytt. Et lite skritt til siden og hun kunne hindret det. Ektemannen virket nokså skremt der han strevet av gårde med ungen under den ene armen og ei kringle under den andre, samtidig som han skjønte på kona for at hun ikke gikk fort nok. Hun virket mye roligere der hun strevet med bar-nevogna i ulendt terreng og plukket store kringlebiter i et putevar etter hvert som mannen mistet dem. Vi fulgte stort sett en kjerrevei som gikk via Søndre Holme og fram til Holme. På veien registrerte vi at det stod en rekke biler på R-108 like nord for Engen bl.a. sykebil, brannbil og andre hjelpeorganer.

Ved ankomsten til Holme var losoppdraget fullført, Jan ble igjen der og jeg fortsatte via Buskogen til mine besteforeldre på Holte. Min

Femdal og riksvei 108 til Hvaler med Femdal krysset (i øvre halvdel av bilde). Eksplosjonen skjedde i område hvor eneboligene i dag ligger (nederst i venstre bildekant). Foto: Fjellanger-Widerø/Harald Thoresen. Fra Egil Haraldsens bildesamling.

bror var som sagt der, min søster var også ankommet og snart kom også mine foreldre. Etter hvert klatret vi sammen med mange andre opp på Holtevarde og kappedes om å telle flest bål. Da vi gikk hjemover sent på kvelden var det underlig å tenke på hva som vi hadde opplevd tidligere på ettermiddagen. Alt virket stort sett som normalt, bortsett fra at det luktet at det hadde vært brann og at det var tydelige spor etter eksplosjoner og brann i leiren.

HVA VAR DET SOM VAR HENDT?

Årsaken var at en av soldatene i vaktstyrken skulle prøveskyte en signalpistol som han skulle ha med seg på St. Hans feiringen. Av en eller annen grunn var ikke raketten utbrent da den landet i en halmball som lå rundt en av kanonene og den antente halmen. Under disse halmballene fantes ganske mange granater lagret, og de tålte ikke så mye varme før det begynte å smelle. Willy Røed, en av sønnene

på Femdal, var i nærheten og så at soldaten forgjeves prøvde å rulle vekk brennende halmballer. Er du gæ'ærn, se å kom deg vekk! ropte Willy. Da de begge så vidt hadde kommet litt i dekning, smalt det. Stort sett var det hylsen som eksploderte, mens granatene var like hele og farte langt av sted og startet eksplosjoner og brann i ammunisjonsbrakker og et par andre kanoner som også bare hadde halmballer som beskyttelse. Selve hylsene var lette å få samlet da de var blitt til store skrukkete messingflak. Granatene var det problemer å få tatt hånd om da de farte langt av gårde og gravde seg ned i bakken og på jordene omkring. Alle tyske soldater var ennå ikke reist fra Norge og en del kom til Femdal for å rydde opp. De seks kanonene, hvorav minst to var å betrakte som skrapjern, ble fraktet bort. I den forbindelse var det en soldat som fikk skadet hånden sin stygt.

Det viktigste var å få samlet ueksploderte granater og få uskadeliggjort dem. Til å be-

gynne med ble de sprengt i en stor grop i fjellet i leirområdet. Men det ble funnet granater i terrenget og særlig på jordene flere år etterpå, særlig i forbindelse med våronna da telen hadde løftet granatene opp. Disse granatene ble som regel fraktet bort av militære og sprengt andre steder. Kruttstengene som var drivstoffet til granatene lå strødd over store deler av leirområdet. Disse ble et ettertraktet samleobjekt for oss gutter som fant ut at det gikk an å lage raketter av dem når de ble pakket inn i sterkt papir og tent på. Ble dette gjort riktig kunne disse hjemmelagede rakettene gå temmelig langt. Helt ufarlig var det vel ikke, men jeg hørte aldri at noen skadet seg, ikke alvorlig i hvert fall. Det fortelles også at noe brukte kruttstengene til å tenne opp i ovnen.

Både hesten og kuene på Femdal gikk og beitet like ved leirområdet da dette skjedde, de tok klokkelig beina fatt og rømte fra området. Eieren

Karl Røed måtte bruke kvelden på å få samlet dyrene og melket dem. De to våningshusene på Femdal lå ca. 100 m fra der det skjedde, og folkene her søkte tilflukt i kjellerne. Sverre Henriksen bodde i det ene og de skulle ha barnedåp til sin datter Liv dagen etter. De måtte finne seg i å tilbringe noen timer i potetbingen i kjelleren under forberedelsene til dåpen. En granatsplint traff vinduet i dette huset og smadret en pokal som Sverre hadde fått som premie i sin skøytekarriere. Pipa på smia til Jespersen, som lå omtrent der som drengestua ligger i dag fikk seg også en fulltreffer.

Selv om det var dramatisk så lenge det stod på endte det godt. Ingen andre hendelser under krigen her lokalt tror jeg kunne måle seg med det som skjedde i leiren på Femdal da freden var et faktum. Sporene etter leiren er stort sett visket ut, og tre privatboliger har overtatt plassen til kanonene.

HÅKON HANSEN
BYGGMESTER
FREDRIKSTAD AS

Rosenborgveien 5 – 1630 Gamle Fredrikstad
Telefon: 69 32 01 44 – Telefaks: 69 32 01 14

- Rehabilitering
- Nybygg
- Totalentrepriser

Trygghet i høy fagkompetanse

Etter mer enn 25 år i faget, er Byggmester Håkon Hansen synonymt med høy fagkompetanse og profesjonell drift.

Vi påtar oss alle typer byggeoppdrag, både for private, offentlige og profesjonelle utbyggere og kan vise til en rekke store og prestisjefylte oppdrag siden etableringen. Vi har også rammeavtale med Fredrikstad kommune.

Vi holder til i eget bygg i Rosenborgveien 5 i Gamle Fredrikstad, og regner Østfold som vårt naturlige nedslagsfelt.

www.hakon-hansen.no

BYGGMESTER

ROLF THOMAS BLESS

Rehabilitering • Nybygg • Tilbygg • Hytter

Tlf. 69 34 78 70 – Mobil: 91 36 17 79

Uansett hvem du er, eller hva du kjører
– vi hjelper deg på rett vei!

BODAHL JOHANSEN

STORT UTVALG

Trenger du dekk til ATV-en, tung hjullaster eller kanskje en alminnelig familiebil? Vi har et bredt utvalg av dekk i alle prisklasser. Besøk et av våre utsalg og finn dekkene som passer nettopp dine behov og kjøremønster.

FREDRIKSTAD

Råbekkvingen 2
Mandag-fredag kl. 8–16

FREDRIKSTAD ØRA

Holbornveien 46
Mandag-fredag kl. 7–16

SKI

Verkstedveien 17
Mandag-fredag kl. 8–16

MYSEN

Ramstadveien 13
Mandag-fredag kl. 8–16

HALDEN SVINESUNDPARKEN

Svinesundparken
Mandag-fredag kl. 7–16

HALDEN

Grønneveien 3
Mandag-fredag kl. 7:30–16

RAKKESTAD

Sarpsborgveien 9
Mandag-fredag kl. 8–16

LØRDAGSÅPENT

kl. 9–14 i høysesongen

Continental

Matador

Yokohama

Yokohama

Continental

Goodyear

**Vi hjelper deg med det meste innen
IT, regnskap, markedsføring og
bedriftsrådgivning.**

WICAN

Digitale løsninger - Personlig rådgivning

**IT · REGNSKAP
MARKED · RÅDGIVNING**

Gamle Beddingvei 21,
1671 Kråkerøy
Tlf. 69 35 56 56
www.wican.no

Arne Nilsen AS
- din rørlegger

Tlf. 69 31 02 03 Fredrikstad

Tlf. 95 44 53 15 Rolvsøy

e-post: truls@arne-nilsen.no

VUATEK

ALT INNEN BYGG OG VENTILASJON

952 77 523 vuatek.no 480 30 123

BYGGMESTER.AS

**BARE BIL
FREDRIKSTAD**

Råbekksvingen 13
1617 Fredrikstad
930 61 987
roy@bare-bil.no
www.bare-bil.no

KRÅKERØY KIRKE

Fra januar 2020 til august 2021 er det gjort en omfattende oppussing av Kråkerøy kirke. Kirkeskipet er nå ferdig og bildene nedenfor gir et inntrykk av hvor omfattende arbeidet har vært.

Alle overflater er malt, også interiøret. Det er gjort en stor jobb med å fjerne saltinfisert puss fra veggene og legge på ny puss.

Tregulvet i skipet er tatt vekk, det er etterisolert og lagt vannbårenvarme i gulvene. Det er lagt nye fliser på gulvet. Kråkerøy-kunstneren Tor Lindrupsen har laget et kunstverk i flisene som tar opp temaet fra livets tre over alteret.

Det er montert nytt lys og lydanlegg, og trappa til koret er bygget om for å lage mer plass og sørge for universell utforming. Menighetsrådet har gått til innkjøp av ny stoler som skal sikre mer fleksibel bruk av rommet.

Sakristiene er bygget om, slik at det nå er toalett med vask i dåpssakristiet, og god plass til liturgiske klær og vaskekum i prestesakristiet.

Under galleriet er det laget en barnekrok med spesialbestilte møbler og et barnealter som er designet av staben i Kråkerøy menighet.

Dørene inn til saktistene er flyttet inn og gjort større, slik at de er godkjent som rømningsveier. Det gjør at vi kan ha flere tilstede.

Det gamle orgelet er tatt ut, galleriet er forsterket og vi venter nå på nytt orgel (estimert levering i 2023).

Det er Fredrikstad kirkelige fellesråd som har stått for oppussingen, arkitekt har vært Per Stenseth og hovedentreprenør har vært SP Lasse Holst.

Pandemien og smittesituasjonen i Fredrikstad har gjort at aktivitetene i Kråkerøy Menighet

har vært tilpasset myndighetenes krav og den situasjonen som til enhver tid har rådet. Heldigvis er det et reelt håp om at samfunnet nå gradvist går over i mer normale former.

Oppdatert informasjon om hva som skjer i kirken videre utover vår og sommer, kommer på de vanlige digitale plattformene som Kråkerøy menighet bruker.

Informasjon finnes her:

www.kirken.no/krakeroy

Facebook: Kråkerøy menighet/
Menighetspedagog HanneSveum
Holm/ Kirken i Fredrikstad

Instagram: «ungikrakeroykirke

Foto :Henrik Gjemsø Hauge. Kirketorget ferdig renoveret.

Foto: Heine Langsholt. Alt tas ut ned til grunnfjellet.

Sudoku oppgaver

Middels vanskelig

2					9			
		8			1		9	3
	7		6					
1				9				
			4			6		
6								8
					7		5	
8	3	2				1		
		7		4			2	

Vanskelig

8	2	1		6				
		6		5			4	
					2		1	
							6	
		4	3	9	6	2		
	1							
			4				9	3
	7	8		3				6
				1				8

LIONS SOMMERKRYSSORD

ONSOY MALER	HAVNE- BY ØY	↓	STAT	BIB. BY	↓	SPOR- TE	PORT- PLA- NET	↓	FRUKT	STAK- KAR	BLIN- KER	↓	BE- KLAGE
→									OM- RADE	↓	↓		
PERI- ODE				FORT					DRETT				
ROM				UT- BYGG									
→						BY							
						SLUMS							
GODT- GJØR- ELSE									PRON.				
									UNETT				
VEK- SEL- VIS		SLAPP	HIM- MEL- VELV	MÅL- TID								VALSE	
				ORD									
→								SÆRT					KON- TROLL- ORGAN
								SMYK- KE					
SOLID	KUNST- STOFF						SING- LE						
	BY												
BONDE	→				REGIS- SOR						GUD		
											KORT		
→							DAGS- ORDEN						
							FETT						
ELV				FIAS- KO	KVIN- NE				VANN				REST
MYNT					SVENN				DES- POT				
→						MOTTO							
		FLOKK				LIKE							
TORTUR- REDSK.							STJ.- BILDE						
LEVE							PLANTE						
→									APPA- RAT				
		KOM- MUNE							VITEN- SKAP				
		MENGDE											
SY						HOVED- STAD					GÅ		
						FISKE- REDSK.					ODDE		
BOK- STAV	DRIKK		LIKE				KRYD- DER						
			LIKE										
BY	→			VERN			ÅND					GUD	FEIL
				LINJE			MINE- RAL						
→					ÅND					AULA			
					KONJ.					BIB. KONGE			
IDIOT			LISTE								BOK- STAV		
			HAST								PRON.		
ASYL													
FISKE- REDSK.							HAM VENTER VI PÅ						
→					UT- FORME								

Løsninger finner du på side 73

Kildesortering på hytta

Alle boliger, hytter og andre fritidseiendommer skal være tilknyttet kommunens renovasjons-tjeneste. Hytterenovasjon er en helårstjeneste. Husholdningsavfallet fra boliger og fritids-eiendommer skal kildesorteres. Når du kildesorterer sørger du for at avfallet ditt kan brukes til å lage nye produkter.

Papir, papp og kartong

For flere av hytteområdene er det egne avfallsdunker for papir, papp og kartong. Det er også flere returpunkter i kommunen som hytteeiere kan bruke. For mer informasjon om dette kan du se våre nettsider.

Glass- og metallemballasje

Rengjort glass- og metallemballasje leveres til returpunkter i hytteområder. Se egen oversikt.

Restavfall

Restavfall er alt avfall som er igjen når du har kildesortert det som kan gjenvinnes. Bruk egne avfallsbeholdere til restavfall i hytteområdene.

EE-avfall (elektriske og elektroniske produkter)

EE-avfall kan leveres gratis til butikker som selger tilsvarende produkt uten krav om å kjøpe nytt. EE-avfall kan også leveres gratis til gjenvinningsstasjonen ved FREVAR på Øra.

Farlig avfall

Malingrester, beis, lakk, lim, olje, bil- og båtpleiemidler, plantevernmidler, løsemidler, kjemikalier, batterier, impregneret trevirke o.l. leveres gratis til mottaket for farlig avfall ved FREVAR på Øra.

Hageavfall og grovavfall

Kvist- og hageavfall, kasserte møbler, tepper, sykler, bygge- og rivingsavfall o.l. leverer du til gjenvinningsstasjonen ved FREVAR på Øra. Avfall fra husholdninger tilkjørt i personbil uten tilhenger er gratis. Pris for avfall med henger og privateid varebil er 200 kroner per lass. Hvis tilhengeren består av kun farlig avfall og/eller EE-avfall er leveringen gratis for husholdninger. Hvert lass kan være maks 3 m³ og maks 9 meter langt totalt for bil og henger.

Takk for at du kildesorterer!

FREDRIKSTAD
KOMMUNE

Returpunkter for glass- og metallemballasje

For å gjøre det enklere for våre hyttegjester å kildesortere har vi satt opp returpunkter for glass- og metallemballasje. Tom og rengjort glass- og metallemballasje som har inneholdt mat og drikke skal kastes løst i dunken, ikke i poser.

På Kråkerøy kan du levere glass- og metallemballasjen din her:

- Alshus
- Bjørnevågkilen
- Bjørnevågveien
- Enhuskilen Camping
- Femdalsund
- Gytilen Vest
- Gytilen Øst
- Kjøkkøy
- Langøya v/ pumpestasjon
- Lunde v/ Joker
- Tyttebærtangen

Glass- og metallemballasje fra mat og drikke

Glass and metal packaging from food and beverages

Ja, takk!

Yes, please

Glassflasker

Glass bottles

Glasskrukker

Glass jars

Hermetikkbokser

Tin cans

Myke metallbokser

Metal food packaging

Aluminiumsfolie

Aluminium foil

Øl-/mineralvannsbokser

Beer/soft drink cans

Metallokk/metallkorker

Metal lids/metal caps

Metalltuber

Metal tubes

Telyskapsler

Used tea lights

Nei, takk!

No, thanks

Porselen, keramikk og krystall

Porcelain, ceramic and crystal

Speil og vindusglass

Mirrors and window panes

Ildfaste former

Ovenproof dishes

Lyspærer og batterier

Bulbs and batteries

Malingsspann

Paint cans

Metallgjenstander som ikke er emballasje,

for eksempel:

Stekepanner/Kasseroller

Bestikk

Bildeler

Småttøyer av metall (f. eks.

muttere, skruer, spikere)

Metal objects that are not

packaging, such as:

Frying pans/saucepans

Cutlery

Automotive parts

Small metal fastenings (such

as nuts, screws and nails)

Takk for at du kildesorterer!

Fredrikstad kommune tlf. 69 30 60 00

Les mer om kildesortering på:
www.fredrikstad.kommune/renovasjon

Vanningsrestriksjoner i Fredrikstad om sommeren

På grunn av økt vannforbruk innføres det vanningsrestriksjoner i Fredrikstad i sommermånedene.

Dette gjelder også i alle hytteområder.

Vanningsrestriksjoner innebærer følgende:

- Forbud mot vanning med spreder.
- Forbud mot bruk av ubetjent slange.
- Forbud mot bruk av dryppvanningsanlegg.

Vanning med kanne og håndholdt slange med munnstykke er tillatt.

For å hindre at abonnenter blir uten vann overvåkes forbruket og ytterligere tiltak vurderes løpende.

Parkeringshus

Parkeringshusene har døgnåpent alle dager og er kamerastyrte. Det betyr at de leser registreringsnummeret på bilen når du kjører inn og ut. Følg skilting og vilkårene for parkering.

- **Apenesfjellet, St.Hansfjellet og Stadion p-hus**
Gratis parkering mandag – fredag kl. 14 - 24, lørdag og søndag kl. 09 – 24.
- **Cityterminalen p-hus (Torvbyen kjøpesenter)**
Gratis parkering mandag – fredag kl. 14 - 24, lørdag kl. 09 – 24, søndag hele døgnet kl. 00 – 24.
- **Kirkebygga p-hus**
Betaling hele døgnet alle dager.

Betalingsalternativer:

Appen Fredrikstad P eller EasyPark, autoparkavtale i parkeringshus, på betalingsautomaten ved avreise, betale hjemme via nettet innen 48 timer eller få tilsendt faktura med fakturagebyr.

Gateparkering

De offentlige parkeringsplassene i sentrum er inndelt i tre avgiftssoner: grønn, gul, rød. Grønn sone er billigst og rød sone er dyrest. Fargen er markert på skiltet og på p-automaten. Følg skilting.

Innfartsparkering

Det er etablert innfartsparkeringer for reisende som må passere bomringen på vei til eller gjennom sentrum på Ørebekk, Kråkerøy, Ålekilene og ved Fredrikstadbrua. Det er gratis parkering. Parkering forbudt alle dager kl. 00 – 04. Følg skilting.

Elbil/ladbar motorvogn

Oversikt over ladestasjoner og betalingsbetingelser finner du på kommunens nettside. Følg skilting.

Mer informasjon: www.fredrikstad.kommune.no/parkering

Byferga – gratis!

- Gamlebyen – Smertu – Sentrum – Værste – Gressvik – Ålekilene
- Cicignon – Gamlebyen
- Sellebakk – Lisleby

Rutetider:

www.fredrikstad.kommune.no/byferga

VIND OG VÆR LANGS KYSTEN

Vi som bor eller har hytter langs kysten, merker vinden og været godt og i båt er det spesielt viden vi er opptatt av. Værvarsel oppgir i dag alltid vindstyrken i meter/sekund og samtidig gir navn på vindstyrken fra stille til orkan. Tidligere ble Beufort skalaen fra 1 -12 brukt, og navn på vindstyrken.

Man skal være oppmerksom på at værvarselet gir en gjennomsnittlig vindstyrke over et større område, og at lokalt kan aktuell vindstyrke i et område være sterkere, og ofte variabelt. I båt vil lokale forhold som kan påvirke vindstyrken, være av større interesse enn gjennomsnittsvind. Yr oppgir i sin normale tabell middelvind, og man må gå inn på «utvidet tabell for å se vindstyrke i kastene.

Tabellen viser vindstyrke og effekten vinden vil få på land og på sjøen.

<i>Hva betyr vindstyrken</i>			
Vindstyrken måles i meter pr. sekund (m/s)			
Navn	m/s	Virkning på land	Virkning til sjøs
Stille	0 - 0,2	Røyken stiger rett opp.	Speilblank (havblikk).
Flau vind	0,3 - 1,5	Røyken driver i vindens retning.	Små krusninger, ikke skum
Svak vind	1,6 - 3,3	Smått løv settes i bevegelse	korte småbølger
Lett bris	3,4 - 5,4	Løv og småkvist rører seg, lette flagg strekkes.	Bølgekamene begynner å toppe seg, litt skum
Laber bris	5,5 - 7,9	Kvister og smågreiner røres, støv virvles opp.	Lengre bølger, en del skumskavler
Frisk bris	8 - 10,7	Mindre løvtrær svaier, bølgekammer på innsjøer	Middelstore, lange bølger med lange skumskavler
Liten kuling	10,8 - 13,8	Store greiner rører seg, det hviner i telegrafrådene.	Store bølger begynner å dannes, skumskavlene er større overallt.
Stiv kuling	13,9 - 17,1	Hele trær rører seg, tungt å gå mot vinden.	Sjøen tårner seg opp, skummet blåser i strimer med vindretningen.
Sterk kuling	17,2 - 20,7	Kvister brekker, tungt å gå mot vinden.	Middels høye bølger av større lengde, sjørøkk driver i strimer med vinden.
Liten storm	20,8 - 24,4	Store trær svaier og hiver, takstein kan blåse ned.	Høye bølger, tette skumstrimler, sjøen begynner å "rulle".
Full storm	24,5 - 28,4	Sjelden inne i landet, trær rykkes opp, stor skade på hus.	Meget høye bølger, havflaten hvit av skum, tung og støtende rulling.
Sterk storm	28,5 - 32,6	Meget sjelden, følges av store ødeleggelser	Ualminnelige høye bølger, sjøen er fullstendig dekket av lange, hvite skumflak, sjørøkket nedsetter synsvidden.
Orkan	32,7-	Forekommer meget sjelden, følges av store ødeleggelser.	Luften er fylt av skum og sjørøkk som nedsetter oversikten betydelig, sjøen er fullstendig hvit av drivende skum.

Fra Storm Weather Center AS

I tillegg til meter/sekund oppgis ofte vindstyrken også i km/timen eller knop. F.eks er 10 m/s frisk bris 36 km/t, 19,4 knop eller Beufort styrke 5.

TOTALENTREPENØR

Byggmester

Rolf Andreassen AS

FREDRIKSTAD

Du er smart
som sparer
men
sparer
du smart?

Fredrikstad:

Telefon: 69 39 47 00

E-post: fredrikstad@handelsbanken.no

Handelsbanken

- Rehabilitering
- Nybygg
- Hytter/ katalog
- Vinduer, dører og tak
- Tilbygg
- Ombygning
- Lokal tilhørighet med over 40 års erfaring
- Faste samarbeidspartene; mur, rør, elektro, maler og arkitekt

Byggmester Jan-Erik Zakariassen as
 Mosseveien 39, 1610 Fredrikstad
 Tlf: 69 31 50 90 / 48 06 70 01
www.zakariassen.no

MESTERHUS
 - DET BØR SIKKE ANSØKE

VELKOMMEN TIL MAJOREN – MIDT I HJERTET AV GAMLEBYEN

Ønsker du en lett lunsj, eller kanskje en tre retters middag? Hos Majorens Kro & Stue kan du kose deg med lunsjen i en hyggelig bakgård, eller nyte middagen inne i vår moderne restaurant. Våre åpningstider f.o.m. april er tirsdag til søndag fra kl. 12:00.

Foto: House of Ikigai/
 Gamlebyen Handelsforening

917 50 658 – epost@majoren.no – majoren.no

Løsning kryssord (fra side 65)

ONSOY MALER	STAT	BIB. BY	SPOR. TE	PORT. PLA. NET	FRUKT	STAK. KAR	BLIN. KER	BE. KLAGE
→ S	U	L	B	→ A	→ A	→ A	→ T	→ T
PERL. ODE	R	L	E	U	D	U	I	A
ROM	A	FOR. UT. BYGG	T	R	G	A	E	N
→ A	O	V	E	Ø	A	B	O	G
GODT. GLØR. ELSE	S	E	L	N	P	E	R	E
VEK. SEL. VIS	L	R	D	E	U	R	D	E
→ A	N	F	A	S	E	G	E	→ K
SOLID	V	I	N	L	K	I	R	E
BONDE	H	R	D	A	L	N	Å	S
→ H	U	M	A	N	A	E	D	A
ELV	O	A	N	D	V	N	I	REST
MYNT	S	K	G	I	E	T	S	S
→ A	T	M	E	S	T	Y	E	N
TORTUR. REDSK	B	E	S	S	→ A	R	E	E
LEVE	O	N	E	L	APPA. BAT. VITEN. SKAP	A	L	I
→ B	N	Å	L	L	G	N	L	P
SY	R	L	L	L	E	N	E	FEIL
BOK. STAV	DRIKK	L	L	L	S	N	E	→ G
→ K	S	I	L	Y	T	N	E	→ A
BY	V	I	A	S	O	G	M	Y
→ P	A	K	A	T	L	O	D	→ O
IDIOT	F	E	R	I	G	O	E	→ T
ASYL	F	R	I	S	I	G	E	→ R
FISKE. REDSK	→ H	E	K	L	E	I	E	→ E

Løsning Sudoku (fra side 64)

Middels

Vanskelig

2	4	1	8	3	9	5	6	7
5	6	8	2	7	1	4	9	3
3	7	9	6	5	4	2	8	1
1	8	4	5	9	6	7	3	2
7	9	3	4	8	2	6	1	5
6	2	5	7	1	3	9	4	8
4	1	6	3	2	7	8	5	9
8	3	2	9	6	5	1	7	4
9	5	7	1	4	8	3	2	6

8	2	1	7	6	4	9	3	5
7	9	6	1	5	3	8	4	2
4	5	3	9	8	2	6	1	7
9	3	7	8	2	1	5	6	4
5	8	4	3	9	6	2	7	1
6	1	2	5	4	7	3	8	9
2	6	5	4	7	8	1	9	3
1	7	8	2	3	9	4	5	6
3	4	9	6	1	5	7	2	8

— Vi utvikler Fredrikstad

www.vaerste.no

**Bryggeservice
Ullerøy**

**Edwin Halsan
Mobil: 975 09 168**

Kom å ta en titt i butikkene våre!

DIKEVEIEN

Dikeveien 2

1661 Rolvsøy

dikeveien@guttasblomster.no

GRÅLUM

Bjørnstadveien 2

1621 Sarpsborg

gralum@guttasblomster

Åpningstider:

Man – Fre 10.00 – 19.00

Lør 09.00 – 18.00

Søn 11.00 – 17.00

Åpningstider:

Man – Fre 09.00 – 20.00

Lør 09.00 – 19.00

Søn 11.00 – 17.00

Følg oss på Facebook

*Vi ønsker alle en
riktig god sommer
på Kråkerøy!*

Bertel Steen

Fredrikstad

KJØP BIL TRYGT HOS OSS

Mercedes-Benz

Ytre Langøya – 1679 Kråkerøy

Tlf. 90 91 05 99 – E-post: post@roarkristoffersen.no

www.roarkristoffersen.no

Vi utfører alt innen:

**Peiser/pirper • Fasadearbeid/puss • Flislegging
Totalrenovering av bad • Granitt/Skiferlegging**

Annonsørfortegnelse

Apotek 1, Helsehuset	2	Majoren´s kro og stue	72
Bare Bil Fredrikstad	61	Martinsen & Sønn Elektro	40
Barkedalen AS	40	Meyer´s vaskeservice	9
Bertel O Steen	78	Nen Produkter AS	38
Bodahl Johansen	60	Neon Fashion	24
Bryggeservice Østfold	74	Arne Nilsen Rørlegger	61
Byggmester Håkon Hansen	59	Rafinett Dameundertøy AS	40
Byggmester Jan-Erik Zakariassen	71	Roar Kristoffersen Murefirma	78
Byggmester Rolf Andreassen	71	Sigdal	4-5
Byggmester Rolf Thomas Bless	60	Skade og lakk AS	8
Byggmester T. O. Fjeld	11	Solveigs Pizza	36
FASVO	39	Sparebank 1	53
Fredrikstad Kommune	66-69	Sportmann	6
Guttas Blomster	75	Storm Elektro	24
Handelsbanken	71	Studio Sigdal	4-5
HS Arealplan	31	Trykkern AS	38
Hurtigruta Carglass	45	Viken El og vvs	49
Installatøren Gruppen	36	Vuatek Bygg og Ventilasjon	61
Kiwi Kråkerøyhallen	31	Værste	74
Kniplefjellet Eiendom	79	Wican	61
Kråkerøy Rør	31	XL-bygg Knatterudfjellet	80

KNIPLEFJELLET
EIENDOM

Storgata 37 • 1607 Fredrikstad • Tlf. 908 28 570
kniplefjelleteiendom.no

XL BYGG **KLAPPET
& KLART**

Skulle ha skifta ytterdør, skulle satt opp de
siste listene, skulle hatt ny terrasse....

TA HELT FRI PÅ HYTTA?

Vi har håndverkere som tar
små og store jobber!

Ring Jo-Inge
959 62 995

HYTTA - ET GODT FRISTED

Men det er ofte en del som må fikses, byttes og repareres. Og den tyngste jobben er den som skulle vært gjort. Mer lyst til å koble av og nyte livet enn å snekre og fikse? Vi har folk som kan ta seg av hele jobben for deg, eller gjøre det du har minst lyst til å gjøre selv.

Sjekk ut klappetogklart.kft.no